

גליון מס' 18
 כסלו תשנ"ו
 דצמבר 1995

המחיר 9 ש"ח

יצחק רבין
 يتسحاق رابين
 YITZHAK RABIN
 תרפ"ב-תשנ"ו
 1922-1995
 ש ד א ל
 اسرائيل
 ISRAEL

ראש הממשלה
 ושר הביטחון
 رئيس الحكومة
 وزير الدفاع
 PRIME MINISTER
 AND
 MINISTER OF DEFENCE

■ לקראת שבוע הבול העברי בחנוכה ■ הנפקות חדשות בארץ ובח"ל
 ■ יהדות הבלקנים באיגרותיה ■ היש עתיד לבולאות במאה ה-21 ?

מגזין הבולאים בישראל

האם יש עתיד לבולאות?

גם בולים קלאסיים רבים, שהופיעו לפני 100 שנה ויותר לא היו תמיד כליל השלימות האמנותית והטיפוגרפית...

צריך להתרגל גם לעובדה שהמשתמשים בבולים השתנו. המשתמשים הגדולים ביותר עד לפני מאה שנה היו פירמות מסחריות מסועפות. במאה ה-20 התחילו רוב הפירמות הגדולות לעבור להפעלת מוכנות-ביול. לקראת סוף המאה היוצאת פחת והלך גם השימוש ב"בולי-שירות" מצד משרדי ממשלה בכל העולם. אצלנו, כזכור, הונפקה סידרה כזאת רק פעם אחת ויחידה. ניתן לקבוע, כי המשתמשים העיקריים בבולים הם כיום אנשים פרטיים, עסקים קטנים ותיירים. תוויות או פתקי-פטור תפסו את מקום הבולים על צורות קטנים וחבילות. אנונינו נותנים לעצמנו דין וחשבון על כך, שכתוצאה מהתפתחות זאת חרב גם אחד המקורות המסורתיים העיקריים לאספקת בולים משומשים, חתומים "בתום לב".

מהיכן צמחו בדורות קודמים הבולאים המתחילים? מנין השיגו את ה"אוצרות" שהיו מדביקים באלבומיהם בדחילו ורחימו? מן המכתבים שהגיעו אל הוריהם, דודיהם ומבוגרים ואחרים. כמובן ילדה בת 6 או ילד בן 9 אינם יכולים להשיג כיום בולים חתומים בכמות כמו פעם. לפי כך גם אין להם תמריץ ראשוני להתחיל באיסוף. אפשר משום כך חשובות כל כך הפניות לתרום בולים לנוער. "החומר הגולמי" חייב להגיע בסדירות ממקור כלשהו- או שאין טעם להיכנס להרפתקה הרצופה הזאת ששמה בולאות. וגם לא יעזור לאספן הצעיר המתחיל אם (המשך בעמוד 30)

גם רשויות-הדואר בארצות רבות אחרות חשו זאת על בשרם, כשהתבוננו בירידות המשמעותיות במכירות של הנפקות חדשות.

תהיה זאת גישה פשטנית מדי לייחס התעניינות פוחתת והולכת בקניית בולים אך ורק לשימוש הגובר והולך בטלפונים, בפקס, במחשבים. יהיה זה מעשה דון-קישוט להלחם בקידמה, שאמצעי-תקשורת יעילים ומשכלולים אלה מייצגים. הדואר בכל העולם, החשוף בלאו הכי ללחצי-הפרטה ולתחרות קשה מצד חברות שליחות ובבלדרות פרטיות אינו יכול להימנע ממטן שירותים ברמה נאותה. הוא חייב להסתגל לעולם מודרני, שבו המכתב המבויל, המגיע לתעודתו, במיקרה הטוב, אחרי יום-יומיים, שוב אינו מהווה את עיקר הנפח המטופל.

מיחשוב סניפי-הדואר, ריבוי האוטומטים למימכר תוויות-ביול, השימוש המתרחב במכונות-ביול-כל אלה הם מסממני ההסתגלות לזמנים חדשים והמעניין הוא, שהבולאות הצליחה "לעכל" אותם מבלי שנגרמו לה זעזועים או נזקים. האיסוף של תוויות-מס"ד, של בולים אוטומטיים ושל "מיטסרס" ממכונות-ביול הפך מומן לענף אינטגרלי של התחביב. אפשר אומנם, לטעון, כי תווית אוטומטית אינה מצודדת כמו בול-דואר מסורתי, שהושקע בו מאמצי עיצוב, חריטה והדפסה קפדניים. אך מאידך, גם אין להתעלם מן העובדה, שדווקא בשטח זה משתדלות הנהלות-הדואר בעולם-גם בישראל- לשפר את "המראה החיצוני" של התוויות ולקרב אותו למוצרי-הדפוס המופקים בשיטות המקובלות. ההגיון מחייב, שאם משהו נראה כבול-דואר, משמש כבול-דואר, נמכר בבית-דואר וניתן לאיסוף-אז אין לך ברירה אלא להתייחס אליו כאל בול.

עתיד הבולאות וסיכויי-הישרדותה מטרידים בימים אלה מיגזרים גדלים והולכים של גורמים שיש להם נגיעה או נגישה בעוגה המזינה ומהנה עשרות מיליוני גברים, נשים וטף בעולם. אחרי 150 שנה שבהן שקטנו על השמרים, גאים בהגדרתנו המחמיאה כ"תחביב הנפוץ ביותר ברחבי-תבל", מתעוררים ספקות, מתגנבות ללב כל המעורבים בדבר דאגות של פרנסה והבטחת ערכם של נכסים ופחדים מפני תופעות הרסניות, שעלולות לסתום את הגולל על עיסוק-פנאי משתלם ומענג, תרבותי וחינוכי, שמוסיף לרתק אותנו.

האמנם אבד הכלל על איסוף-בולים? האומנם נגזר עלינו להיזרק אל ערימת-הגרוטאות כמו דברים רבים, שהיו בחזקת חידושים באמצע המאה ה-19 והפכו למיותרים ואפילו מגוחכים בסוף המאה ה-20?

כולנו מודעים למשבר העובר על התחביב, אך האם אלה הם פירפרי-גסיסה? המועקה נובעת מסיבות אחדות, כולן נכבדות, שלא הצלחנו לתת אותן. כדבעי, קל וחומר לסלק אותן עד שלא נאבחנו כהלכה את סימני-המחלה, לא יעלה בידנו למצוא לה את התרופות הנכונות. בראש ובראשונה יש להודות, כי מכרסם בלב רבים הספק בעצם נחיצותו של בול-הדואר. העולם נכנס בשתי רגליו לעידן התקשורת האלקטרונית ואין לבטל במחי-יד את קביעתו הפסקנית של ג'ורג' קלרמן, המנכ"ל החדש של הדואר בקנדה, שאמר בראיון טלוויזיוני: "העתיד אינו שייך לדואר הפוסט. מעטפה וגלויה מבוילות יהפכו לנחלת-העבר, אחרי שימשו אותנו למעלה ממאה שנים". ברור, התכתבות דרך מחשבים אינה נזקקת לבולים-והדואר הקנדי, כמו

מגזין הבולאים בישראל

גליון מס' 18

דצמבר 1995

מ"ל: התאחדות בולאי ישראל, העורך: שלמה שמגר, מנהל המערכת: טיבי יניב

ר' פינסקר 2 ת.ד. 4523 ת"א 61045 טלפון ופאקס: 03-6295547

הפקה: אורפו 2000 דרך בן-צבי 84 ת"א טל. 03-6812180

תוכן העניינים

2	היש עתיד לבולאות?
3	תוכנית תערוכת 3000
4	הנפקות חדשות בישראל
5	מישאל הבול לשנת 1995 וידאיקה,
6	שינויים בדואר-ישראל
7	כל חותמות שבוע-הבול
9	מציגי ישראל, צרפת ולוכסמבורג
10	שחרור ירושלים בחנוכה תרע"ח
16	עזרים חיוניים: הקטלוג
17	היצע וביקוש
18	אשר תקנון האתיקה
19	תצפית לאירופה 1996
20	בולאים על בולים
21	מארבע כנפות תבל
22	קסם האיגרות של יהודי הבלקן
24	כרטיס-ביקור: איחוד-אירופה
26	כל הנפקות חו"ל

התאחדות בולאי ישראל
ISRAEL PHILATELIC FEDERATION
 Member - Federation Internationale de Philatelie

רשות הדואר
Israel Postal Authority
PHILATELIC SERVICE השירות הבולאי

הכוננו לאירוע הבולאי הגדול!

תערוכת בולים אירופית – "ירושלים 3000"
 בהשתתפות בולגריה, גרמניה, לוכסמבורג וצרפת

16-21 בדצמבר 1995 (חג החנוכה)

בניני האומה בירושלים

ירושלים 3000

JERUSALEM 3000

Dec. 16-21, 1995

— הפתיחה לקהל מוצאי שבת, 19:30
 — יום הנוער יום א'
 — יום אירופה יום ב'
 — יום הטלכרט, כנס אספני טלכרט (בארגון "בזק") יום ג'
 — יום הבולאות ורשות הדואר, כנס יום הבולאות (התאחדות הבולאים) וטקס חלוקת מדליות ופרסים למציגים. יום ד'
 הכרזת הבול היפה לשנת 1995.
 — יום ירושלים ונעילת התערוכה בערב. יום ה'

תוכנית התערוכה:

16.12.95

מוצאי שבת, 19:30

— הפתיחה לקהל

17.12.95

יום א'

— יום הנוער

18.12.95

יום ב'

— יום אירופה

19.12.95

יום ג'

— יום הטלכרט, כנס אספני טלכרט (בארגון "בזק")

20.12.95

יום ד'

— יום הבולאות ורשות הדואר, כנס יום הבולאות (התאחדות הבולאים) וטקס חלוקת מדליות ופרסים למציגים.

21.12.95

יום ה'

— יום ירושלים ונעילת התערוכה בערב.

בואו בהמוניכם לתערוכה

שהיא חגיגה גדולה לאספן ולכל המשפחה.

ארועים מיוחדים, פרסים, מתנות לנוער, משחקי מחשב, כנסים, סמינרים, כ- 30 ביתני סוחרים מישראל ומחו"ל, הפתעות ועוד.

התערוכה היא ארוע רשמי של חגיגות 3000 שנה לירושלים

אלעלאל

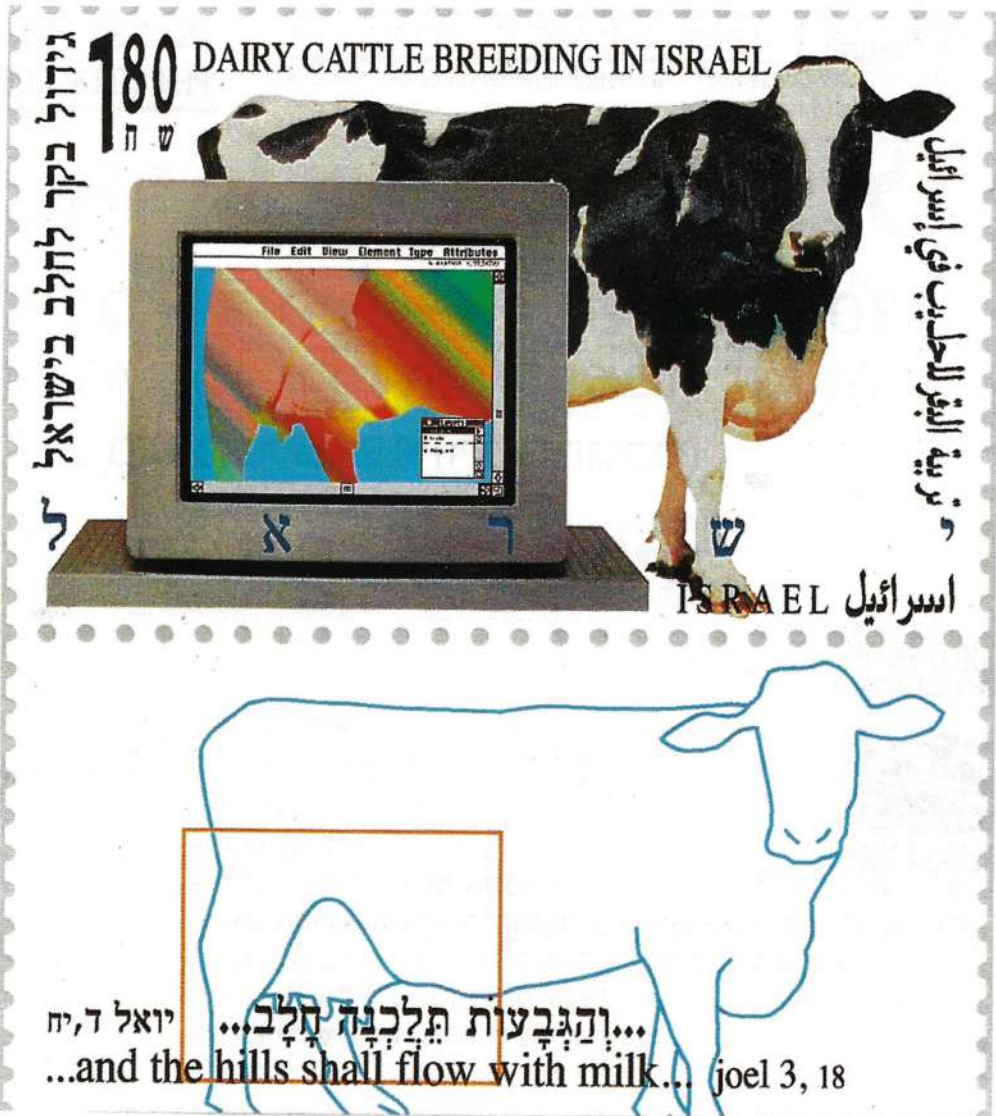

שפע נושאים: בקר, מוסיקאים, ספורט, חנוכיה

תווית דואר רשום עם סמל-
התערוכה. ב-18 לדצמבר יונפק
דף-מזכרת לשבוע הבול העברי.

מועד ההנפקות הבאות יהיה, כפי
שנמסר, בחודש פברואר, כאשר
יופיע הבול לציון הישגי גידול
הבקר לחלב בישראל. בנוסף לכך
מתפרסמים בעמודים אלה שלשה
מן העריכים של הסידרה החדשה
מן המנין, שתהיה כולה קודש
לספורט, בעיצובו של אסף ברג.
אלה הם תרשימים ראשוניים
והם עשויים להשתנות. כמו כן
מפרסמים אנו לראשונה את
התרשימים של שני העריכים
שימשיכו את סידרת המוסיקאים
היהודים הגדולים. העריכים
המתנוססים בתרשימים צפויים
אף הם לשינוי בעיבוד הסופי,
לפי צרכי-הדואר. תאריך
ההנפקה המדויק טרם נקבע.
המכובדים הם הפעם שני
המומרים גוסטב מאהלר ופליקס
מנדלסון-ברתולדי.

גוסטב מאהלר, מלחין ומנצח גאוני,
נולד ב-1860 למשפחה
אורתודוקסית בקלישט שבצ'כיה
בשליט ממלכת-אוסטריה. כשרונו
המוסיקלי נתגלה מגיל רך. בן 10
היה כשניגן לראשונה ברסיטל
פומבי. הוא נשלח להשתלמות
בפראג ובן 15 עבר
לקונסרבטוריה בווינה. החל ב-
1878 התמסר להלחנה ולניצוח
בערים שונות וזכה להצלחה
כבירה. ב-1888 נתמנה למנהל
המוסיקלי של האופרה בבודפשט
וב-1891 למנצח ראשי בהמבורג.
הוא המשיך להופיע בבירות

טיסנאות (פרסום סופי מתוקן).
לאחר-מכן, במוצ"ש ה-16
בדצמבר יונפקו עוד הפריטים
הבאים לרגל פתיחת התערוכה:
גליונית-זיכרון עם מעטפת יום
ראשון "3000 שנה לירושלים
עיר-דויד", דבקית-ביול מס"ד
לדואר רגיל ורשום, תווית-ביול
"קלוסנדורף" מיוחדת לתערוכה,
דף-מזכרת "שבוע הבול העברי",

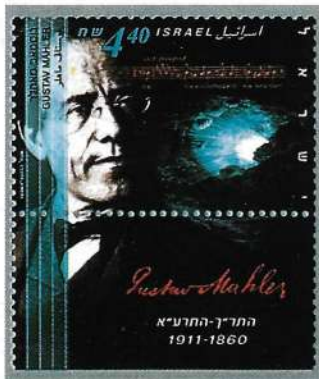
ההנפקות הבאות תיכף אחרי זה
הן, כפי שכבר הודענו, מיוחדות
לתערוכת הבולים "ירושלים
3000". ב-14 בדצמבר יונפקו,
איפוא, בול-חנוכה בערך 1.50
ש"ח, שמראה חנוכה מתקפלת
מגיטו-לודז' (1944) האצורה
ב"יד ושם" בירושלים (פירסום-
בכורה), וכן הבולים הבאים: 100
שנות-קולנוע, כבאות והצלה (2),

בוזיונות הראויה לשבח מנפיק
דואר-ישראל ליום השלושים
אחרי הרצח הנתעב של יצחק
רבין ז"ל בול לזיכרו של ראש-
הממשלה ושר הבטחון המנוח.
העיצוב של יצחק גרנות מבכירי
השירות הבולאי מראה את רבין
על רקע הדגל הלאומי, כשבשולב
מתנוסס גם סמל-המדינה.
"הבול" הוא בערך של 5 ש"ח.

היזקרתית בלייפציג. מנדלסון הירבה בנסיעות ברחבי-אירופה ובריאותו התערערה עד כדי כך, שנפטר בגיל 36, כשהוא מותיר אחריו יצירות-מופת לרוב, שחלקן נכתב בהשראת התנ"ך ושרשיו היהודיים: אורטוריות וקנטטות, הימנונים ואופרות ושירים שהתנגנו בפי המוני-עם ואורחי-טרקלינים.

1827 חיבר אופרה ראשונה וכעבור שנתיים יצא להשתלמות באנגליה, שם התיידד עם המלכה וויקטוריה ובעלה. ב-1836 נשא לאישה את בתו של כומר פרוטסטנטי בפרנקפורט ב-1843 ייסד את הקונסרבטריה

מנדלסון ובנו של הבנקאי אברהם מנדלסון. הוא נולד בהמבורג ובגיל 4 עקר עם משפחתו לברלין. הוא גדל בבית קומפולטי ונתגלה מכתחילה כילד-פלא נערץ, שהוריו עשו הכל על מנת לטפח את ייחודו. ב-

אירופאי וב-1897 עבר לדת הקתולית כדי להשיג את משרת המנצח על אופרת החצר בווינה. ב-1901 נשא לאישה את עלמה שינדלר, בתו של צייר ידוע, ואז החלה פרשת נשואין סוערת ביותר. אף על פי כן השכיל לחבר בשנים הבאות שבע סימפוניות. ב-1907 מתה בתו בגיל 5 ומאהלו עצמו חלה במחלת-לב, שבעקבותיה התפטר מהאופרה בווינה ועבר ל"מטרופוליטן" בניו-יורק, ממנה פרש כדי לעבור לפילהרמונית של ניו-יורק. מקץ שנתיים חלה במחלה זיהומית, חזר לטיפול באירופה ומת בווינה ב-1911. בחייו הפרטיים שבע טרגדיות ולימים גם התוודה: "אני מחוסר-בית משולש: כילד-בוהמיה באוסטריה, כאוסטרי בקרב הגרמנים וכיהודי בכל העולם כולו". פליקס מנדלסון-ברתולדי (1847-1809) היה נכדו של הפילוסוף היהודי הגדול משה

הרצאות ומישאל בנס הבולאות

פתוח לכל ובלבד שהתשובות יגיעו על גבי גלויה עד ה-17 בדצמבר 1995 להתאחדות בולאי ישראל, ת.ד. 4532, תל אביב 61045. התשובות יצורפו לקולות באי הכנס ביום הדואר והבולאות. בין המשתתפים במישאל יוגרלו פרסים בולאיים יקרי-ערך.

כן יתקיים טקס חלוקת המדליות של התערוכה. השנה אין ארוחת-צהריים משותפת לכל באי-הכנס. גליון זה של "שבל" מצורף פוסטר צבעוני ובו לתזכורת כל בולי דואר ישראל שהונפקו בשנת 1995. הכרזה תשמש להדרכת קוראיו שישתתפו במישאל הבול היפה ביותר לשנת 1995 המישאל

בזכות עצמו, ישוחח על רזי הבולאות הנושאת. האירוע יתקיים בבניי-האומה בירושלים, במסגרת תערוכת-ה-3000 למשתתפים יחולק דף-מזכרת וייערך ביניהם מישאל הבול והחותמת המוצלחים ביותר של ישראל בשנת 1995. התוצאות יוכרזו בשעות אחה"צ.

שתי הרצאות (באנגלית) יוסיפו השנה נופך לכנס המסורתי ב"יום-הבולאות", שיתקיים ביום ד', ה-20 בדצמבר: יו"ר בולאי-גרמניה, אדלר, שהוא גם חבר הנהלת איגוד-הבולאות האירופי, ישוחח על מצב תחביבנו באירופה. שופט בינלאומי, חימנו, מצרפת, שהוא מציג מצליח

שינויים בדואר ישראל

(251). 205. (249). 206. (22). 207
(231). 209. (20).

נתינה, בית-הדואר: 1 (1). 2 (3).

פתח-תקווה: 1 (18).

חיפה, אוניברסיטה: 1 (15). גאולה:
(78). הוד-הכרמל דניה: 5 (16).

אילת, דואר-נע: אילות 1 (אילות).
בית-הדואר: 1 (1).

אשדוד, בית-הדואר: 1 (1).

ירוחם, בית-הדואר: 1 (1).

קרית-מלאכי, בית-הדואר: 1 (1).

חולון, בית-הדואר: 1 (1), 2 (4).

* ב-12.9.95 הוכנסו לשימוש
בירושלים חותמים חדשים
הנושאים את המספרים 1-5.

* ב-12.9.95 הוכנסו לשימוש
בירושלים חותמים חדשים
הנושאים את המספרים 200-209.

* ב-16.11.95 הונפקו תוויות-ביו
"קלוסנדרוף" לחג-המולד 1995.
המכונה לממכר התוויות מוצבת
בנצרת (מספר הגלופה 018) עד
ההס. 12.1.96

רשות-הדואר הודיעה, כי סמכות
הדואר בשטחי הגדה המערבית
מועברת בימים אלה לרשות
הפלסטינית, כפי שהדבר נעשה
לפני כשנה לגבי עזה ויריחו.
במקביל, יוחל בשימוש בבולים
של הרשות הפלסטינית לביו
דברי דואר הנשלחים מהאזורים
הנ"ל. בולים אלה יהיו תקפים
למשלוח דואר לישראל ולחו"ל.
בולי הרשות הפלסטינית תקפים
רק למשלוח דואר משטחי הגדה
המערבית ואזור עזה, ואין בשום
מקרה לשלשל מכתבים
מבויילים בבולים אלה בתיבות
הדואר בארץ. דברי דואר מסוג
זה שיימצאו בתיבות הדואר
ייחשבו כבלתי-מבויילים,
ויטופלו בהתאם.

* ב-12.11.95 הוכנסו לשימוש או
הוחלפו 32 חותמים ברחבי-הארץ.
המספרים הישנים – להלן
בסוגריים:

ירושלים, מיון: 1 (1). 2 (2). 3
(64). 4 (63). סניף בית-הכרם: 5
(30).

תל-אביב, השירות הבולאי: 1 (1). 2
(2). 3 (3). סניף אבן-גבירול: 4
(156). 5 (243). מיון קומה 8: 200
(234). 201 (236). 202 (248). 204

חדשות יודאיקה

דיוקן של אלפרד דרייפוס.

באחד הגליונות האחרונים של
"שביל" סיפרנו בהרחבה על
"שמשון" - דמות ענקית העומדת
במרכז תהלוכות מוסורתיות
באזור לונגאו שבאוסטריה. כעת
מתנוסס הפסל גם בחותמת-
אירוע שהונפקה בעיר סנקט-
מיכאל מטעם הדואר האוסטרי.
קנדה הנפיקה בול מרשים לזכר

השואה. תאריך ההופעה היה ב-
9 בנובמבר, הלא הוא מועד
"ליל-הבדלח" הנודע לשימעה ב-
1938. הונפקה גם מעטפות יום-
ראשון רשמית ועליה אסיר יהודי
בבגדי מחנה-הריכוז. ציור הבול
כולל טלאי צהוב ודרכון שבו
מוטבעת האות J (יהודי).
פריטים אלה שמורים במרכז
להנצחת השואה בעיר הקנדית
טורונטו, שנפתח ב-1985,
בניהולה של פנינה זילברמן.
מוזיאונים נוספים לזכר-השואה
נמצאים בערים הקנדיות
וונקובר ומונטריאול. רקע הבול
מורכב מקולאז' של דמויות
שרידים וקורבנות של השואה.

האות העברית "מ" מתנוססת
בצורה מובלטת בבול שהנפיקה
מונקו ליובל האומות המאוחדות
ולציון 1995 כ"שנת-הסובלנות
הבינלאומית". אותו בול עצמו
כלול גם בדפית של שמונה בולים
למלאת 50 שנה לאו"ם.

דיוקנו של אלברט איינשטיין
נשקף אלינו, לצידו של מדען
דגול אחר, גלילאו גליליי, מבול
שהנפיקה איטליה לכבוד הועידה
העולמית ה-14 לתורת-
היחסות, שנערכה בפירנצה.

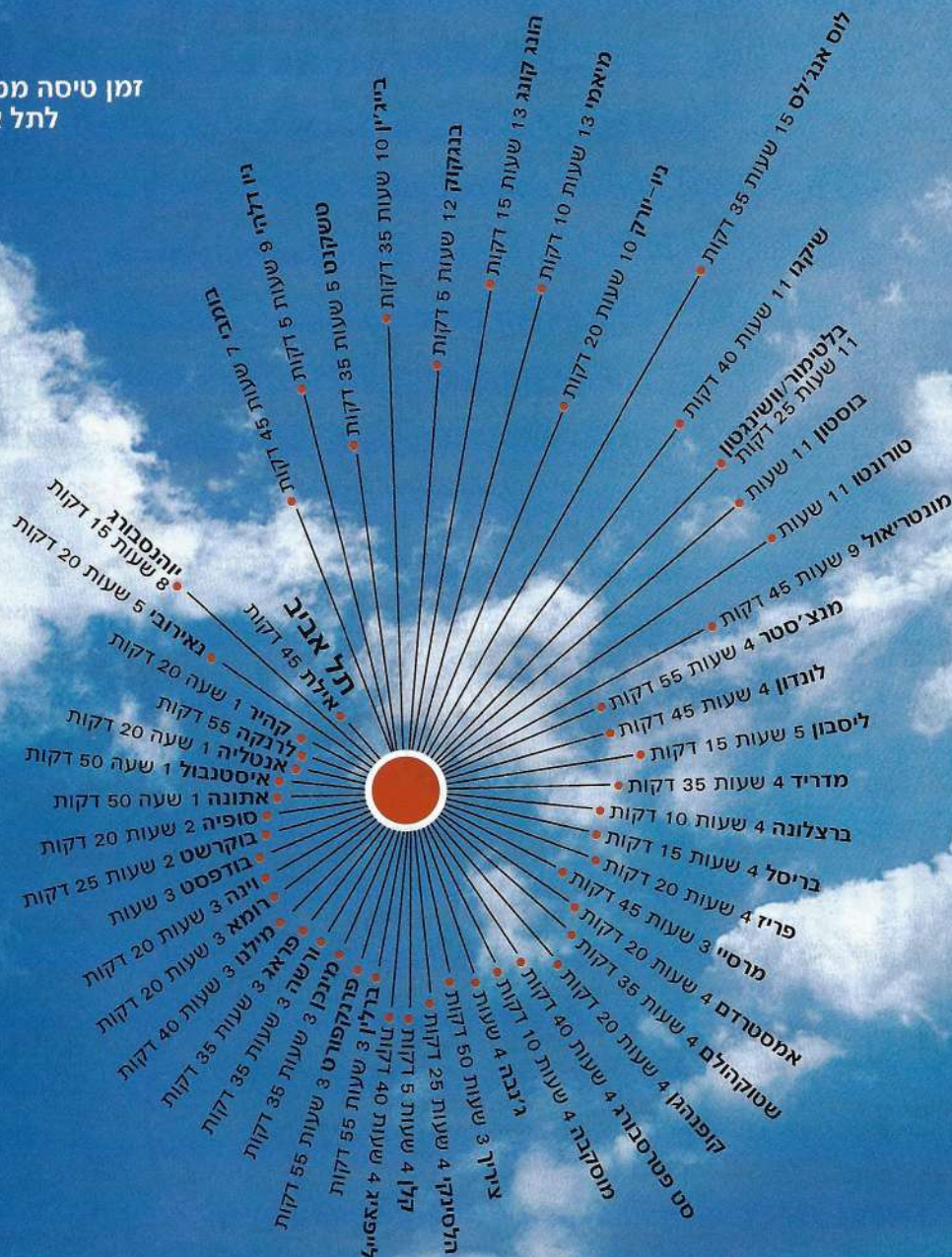

חותמת-אירוע המציינת חמישים
שנה לשחרור אסירי מחנה-
הריכוז אבנזה הונפקה ע"י
הדואר האוסטרי ב-26 באוקטבר
בעיר הסמוכה הנושאת אותו
שם.
באיחור-מה הופנתה תשומת-
לבנו לחותמת-אירוע שהונפקה
בעיר האיטלקית פורלי, לרגל
תערוכה שהציגה מיסמכים
בפרשת דרייפוס, במלאת לה 100
שנה. הציור של החותמת כולל

כל חותמות ההנפקות, התערוכה ושבוע הבולאות

**זמן טיסה ממוצע
לתל אביב**

שטודיו דות להט

EL VALTE

מציגי ישראל, צרפת ולוכסמבורג ב"ירושלים 3000"

בהמשך לרשימות של מציגים מגרמניה ומבולגריה, שהתפרסמו בגיליון 17 של "שביל", מוגשת להלן רשימת המשתתפים מלוכסמבורג, מישראל ומצרפת בתערוכת "ירושלים 3000":

מוזמנים:

עמוס אנון-מיברקי-ברכה של הקה"קל; "בזק"; ירמיה רימון - תולדות ירושלים בגלויות מאוירות; אליעזר שרף - ממלחמה לתהליך השלום; שאלו שלום ירושלים.

ארץ-הקודש:

צבי אלוני - בין שלוש רשויות-דואר; יואל אמיר - תולדות הטמפלרים. ברנרדו גרוסר - מוקדמים, שרותים זרים; אברהם זכאי - ממצרים לירושלים במלחה"ע הראשונה; יוסף חכמי - א"י עד 1948; יוסף לבקוביץ - בולי מסים; מרדכי סונדק - ירושלים הנצורה, מאי 1948; אברהם ציטרון - טעויות בבולי ישראל; איתמר קרפובסקי-קדומים עד 1918, דואר-ירושלים ב-1948.

יודאיקה:

שמחה בלושטיין - מחנות-ריכוז וגטאות.

מסורת:

איב סושאר (צרפת) - "מריאן" של גנדון; הנרי קסטינייה (צרפת) - ימי-הביניים בצרפת; משה בירשטיין - בלגיה קלסית; זאב ברק-בריטניה מה"וויאון" עד לחריתת-הקו; רוברט דקר (צרפת) - מחוררים של מכונת-הביוול "פוקו"; פייר ווטפן (צרפת) - מיבחר בולי-הונגריה;

יוסף חכמי - ציילה קלסית; מיכאל נודלר - בריה"מ מן המנין; יגאל נתנאל-יאפן; אברהם ציטרון - רומניה 1860-1900; מרדכי קרמנר - מצרים 1867-79; לדיסלאו רוטמן - רומניה, אוסף מחקר; רם רשף - פוקלנד 1970-1883; פאול שוורץ - לוכסמבורג 1852-1918; שלמה שטרן - הפדרציה הרוסית 1917-23; משה שמואלי - בולגריה 1901-18; בולגריה במאה ה-19.

תולדות-הדואר:

שמחה בלושטיין - מחנות שבויים בגרמניה הנאצית; ולדימיר ברדיצ'בסקי - חיל-הים הרוסי והסובייטי; פייר ניקולא (צרפת) - הדואר האירופי המוקדם במצרים עד 1867; הנרי סירניאן (צרפת) - המצור על פאריז 1870-71; ז'ק סניל (צרפת) - בולי "בלאן" של צרפת לעתונות ודברי-דפוס; אלברט פיליניזיה (צרפת) - צבא-נאפוליון; יעקב פרלמוטר - דואר המלחמה ברוסיה 17-1914; אבינועם צברי - תימן המלוכנית; איוון קראמר (צרפת) - סימני-פסור ברפובליקה הצרפתית הראשונה; שלמה שטרן - תעריפים של הפדרציה הרוסית.

דברי-בולים:

אלן קנדוני (צרפת) - טיפוס "סאז".

דואר-אוויר:

צבי אלוני - נתיבים פנימיים בארה"ב ותאונות-מטוסים; עודד אלישר - דואר-יונים; ברברה לוין - דואר-אוויר בהאיטי; רוברט

מאייר (לוכסמבורג) - תעופה בלוכסמבורג 1906-40.

בולאות-נושאת:

מישל אברהם (צרפת) - סוסים; פנחס אופק - קרן דואר - קרן יער; ירחמיאל בהיר - איחוד אירופה; משה בן-צבי - מטריאולוגיה; רון ברגר - האריה ורעיו; ז'ק ברטאן (צרפת) - אישים שקבורים בפאריז; יצחק ברק - התפתחות התעופה עד 1914; פרידריק גרוס-האדס והמוסיקה בתקופה הרומנטית; משה יוגוצקי - צמחי מרפא והומאופטיה; ברנרד חימנו (צרפת) - "הלילה"; אריה לביא - תולדות-הציילום; סטיב לור (לוכסמבורג) - "הפיל"; יוחנן מירז - בטיחות וגהות בעבודה; משה מיכאלי - פעילות הצלב האדום; ארווין מרטון - נכים ושיקומם; דשה מצלר - קקטוסים; הדי פייבל - מחלות זיהומיות; לורנס פיישר - הסכסוך של א"י; רוברט קמרר (צרפת) - מסילות-הברזל; נעמי קפלר - עולם התרופות; משה רימר - מערכת הרכיכות; נחום שרשבסקי - הרלדיקה; רוז'ה תיל (לוכסמבורג) - פיטריות.

גלויות-מירב:

מאיר גוזס - מישחק-האור; רוברט מולר (לוכסמבורג) - לוכסמבורג; לוסיאן מיליס - טירות וארמונות באירופה.

בולי-הכנסה:

איב מקסים דאנאן (צרפת) - ניסויים ודוגמיות של צרפת.

נוער:

פיליפ אוריז'ה (לוכסמבורג) - ראשית התעופה; קרן ברק - צעצועים ומישחקים; סברין דיבייה (צרפת) - הדבורים; איילת טוגנדהפט - פוטבול אמריקני; אלכס פרנקל - רכבות וקטרים; יובל רונן - עולם-הילד; דברי בולים של מזרח-גרמניה; פלוין ברזירה (צרפת) - האו"ם; שלומי וולפנר - כדורגל; ניקולא סטלה (צרפת) - הכלב; אלון גנס - כובשי-האוויר; אלכסנדר חילמינסקי - שחמט; בני מנטין - תוכניות-חלל מאוישות; גיא שיפטן - דואר ימי.

ספרות:

אילית-נושאון. אריה בן-דוד (קנדה) - משרדים זרים בא"י עד 1918 ו"צרפת" וחדשותן לנושאי יודאיקה וא"י; שלום ברגר - חותמות אספרנטו חלק ב' והלכסיקון ליודאיקה; לומייר ברנדל (צ'כיה) - מיבחר מאמרים; ניקולאי גרטנכרוב - דואר צבאי רוסי בבלקנים; יירי הורק (צ'כיה) - דואר נע; גיוסטיין הנדמן בולאות והיסטוריה יהודית, באיטלקית; האגודה התימטית הצ'כית כתבות על צ'כיה ב-1993; האגודה התימטית השבדית - איורי קונטרסים. בולאי-בולגריה-ביטאון; אברהם זכאי - ישובים נגב במנדט ומלחמת-השחרור; ירוסלב פטרשק (צ'כיה) - הקונגרס האולימפי ב-1925; בולאי-צ'כיה-האינפלציה בגרמניה; שאול לדני - מיברקי-ברכה של הקה"קל; רוברט מיגו (צרפת) - תימטיקה; נכטיגל-פיקסלר - חותמות ישראל.

שחרור הבירה ע"י גורל אלנבי בשנת תרע"ח

בריגדיר ווטסון מגיע העירה. מימין, בתרבוש, ראש-העיר

אלנבי בראש תהלוכת הנצחון לאורך רח' יפו

אלנבי מקריא הודעת ממשלת בריטניה לתושבים

- מאת אדי לייבו -

פעמיים נגאלה ירושלים בחג- החנוכה: את סיפור גאולתה ע"י יהודה המכבי, בשנת 165 לפנה"ס, כולנו מכירים. בפעם השניה נגאלה ירושלים בחנוכה תרע"ח כאשר נכבשה, בימי מלחמת-העולם הראשונה, על-ידי חיל-המשלוח הבריטי, בפקודי של גנרל אלנבי. תחילת דצמבר 1917 מצאה גיס (קורפוס) המונה אוגדות בריטיות מטפס ומתקדם במעלה הרי-יהודה, חותר להגיע לירושלים תוך מלחמה עקשת הן בכוחות הטורקיים ובני-בריתם, הן במזג האוויר החורפי הזועף הקרב על ירושלים עורר עניין והתלהבות בקרב כל מדינות ההסכמה ומיקד את תשומת-הלב אל זירה אשר עד אז נחשבה זירה צדדית במלחמה הגדולה. ב-8 לדצמבר כבשו הכוחות הבריטים עמדות השולטות על ירושלים והתיצבו במספר מקומות במשלטים הצופים על העיר.

בעיר עצמה, ככל שנחלו יותר תבוסות בשדה הקרב, כך נתעצמו מעשי-העריצות של הטורקים. הצבא החרים מהתושבים אמצעי-תחבורה, דלק, עצים להסקה, מזון וכל דבר שנראה כמביא תועלת. האוכלוסיה אשר סבלה קשה כל תקופת-המלחמה, הסתגרה בבית. בבוקר ה-8 לדצמבר נחתה הגזירה הקשה מכולן: פקודת גירוש מידי הוצאה לאלפי אנשים מכל העדות. נכבדי-העיר נצטוו לפנות את ירושלים ולצאת לגלות בשכם ויריחו: כאשר נתברר, כי אין אמצעי-תחבורה

לביצוע הגירוש נשלחו מיברקים בענין לגימאל פפחה, המקד הטורקי העליון בא"י. זה ענה, כי המגורשים, על משפחותיהם, ייצאו למסע ברגל. אימה אחזה בתושבים. מסע רגלי בהרים, במזג-אוויר קשה ותחת לחץ המישמר הטורקי, היה ללא כל ספק בבחינת פסק-דין מוות לרבים. אלא שעקב הזמן אשר נדרש לחילופי-המיברקים, נדחה הגירוש ליום המחרת. וביום המחרת, כבר לא היו הטורקים בירושלים.

בשעות אחה"צ של אותו יום, ה-8 לדצמבר החליט הצבא הטורקי, כי אין בכוחו לעמוד מול המיתקפה הבריטית. מיד החל הצבא לפנות את העיר. כל אותו לילה נמשכו הנסיגה והפינוי. משעלה השחר בפעם האחרונה על ירושלים העותומנית, בבוקר ה-9 לדצמבר, לא נותר עוד לוחם טורקי אחד בעיר. באותו תאריך ממש, 2082 שנים קודם לכן, נסוגו הסלווקים מירושלים מפני המכבים! והאנגלים עמדו בשער, רק חמישה שבועות לאחר פירסום הצהרת-בלפור. התרגשות גדולה וצהלה אחזו ביהודי ירושלים.

עם בוקר יצא ראש-העיר, חוסיין סלים אל-חוסייני, בראש משלחת נכבדים, כשהם נושאים את מפתחות-העיר ודגל לבן, במטרה להיכנע לבריטים. המשימה נתבררה ככלל לא פשוטה: נופך קומי היה בנסיגותיו החוזרים ונשנים של ראש-העיר להציע את כניעת-ירושלים לשורה של אנשי צבא בריטים אשר ניקרו באקראי

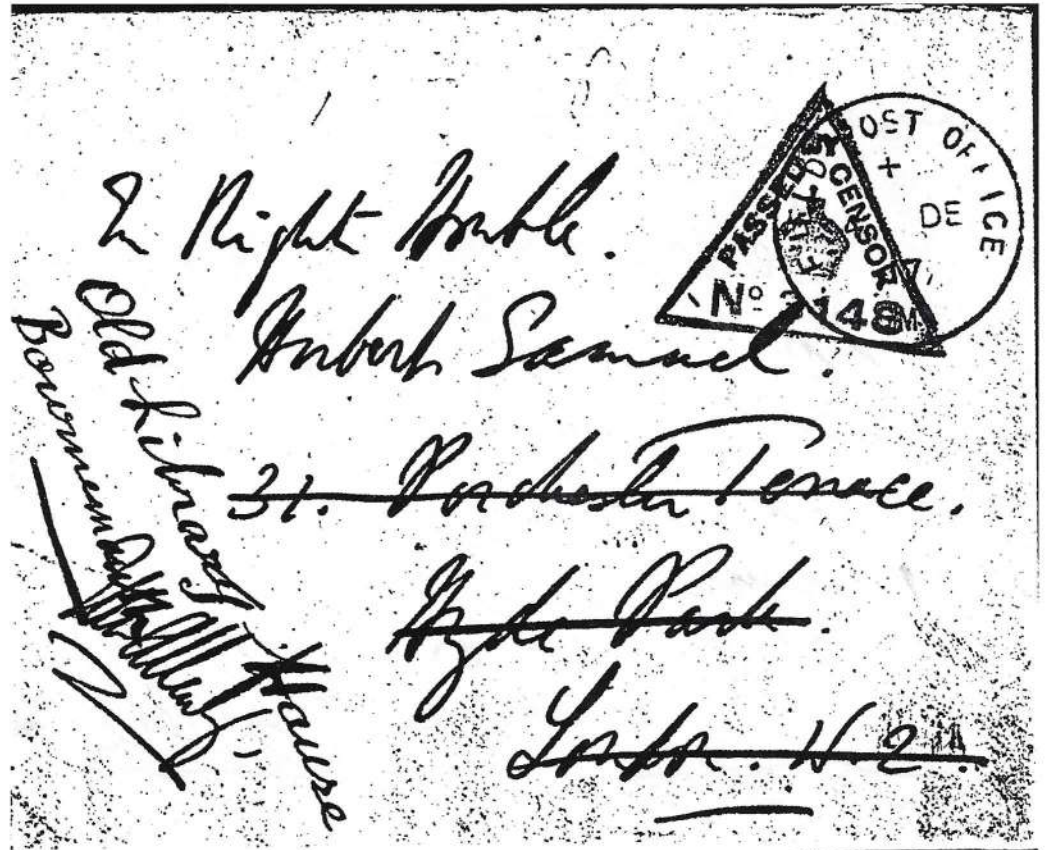
ומקץ שבועיים מת מדלקת-ריאות.

מאורעות אלו לא עברו מבלי להשאיר עדויות פילטליות:

בתצלום מס' 4 - מכתב אשר נשלח ע"י הגנרל אלנבי להרברט סמואל, מי שעתיד היה להיות הנציב העליון הראשון בא"י. המכתב נמען בכתב-ידו של אלנבי וחתימתו נראית בפינה השמאלית התחתונה. חיילים היו פטורים מדמי-משלוח מכתבים ולכן המכתב לא מבויל. היא של משרד דואר צבאי דק. משרד הדואר במטה הכללי של הצבא בא"י - מיום 4 לדצמבר 1917, ממש בעצם הימים בהם נערך הקרב על ירושלים.

שיקום שרותי-הדואר היה אחד הצרכים הדחופים של האוכלוסיה האזרחית. דואר סדיר היה חיוני בפרט ליהודים תאשר נותקו במהלך המלחמה מן הפזורה אשר תמכה בהם ורבים היו נתונים לחרפת רעב; ואכן, תוך שבוע

מכיבוש העיר הופעל בעיר משרד דואר צבאי דק, לשירות החיילים והאזרחים ושרותי הדואר חודשו. המכתבים האזרחיים המוקדמים ביותר המוכרים לנו הם מיום ה-17 לדצמבר. בתצלום מס' 5 - אחד המכתבים האלה. המכתב נשלח מירושלים לסנטיאגו בירת צ'ילה והגיע לתעודתו לפי חותמת ההגעה מאחור, כשלשה חודשים לאחר שנשלח. היות ובאותם ימים עדיין לא הוצאו בולים עבור ארץ-ישראל, ניתנה לאזרחים הזכות לשלוח מכתבים פטורים מתשלום. שרותי-הדואר סדירים משמעותם שמכתבים לא רק נשלחים אלא גם מתקבלים. הגלויה בתצלום מס' 6 היא אחת ה"סנוניות" שסימלו בהגעתן את תקינות קשרי-הדואר. הגלויה

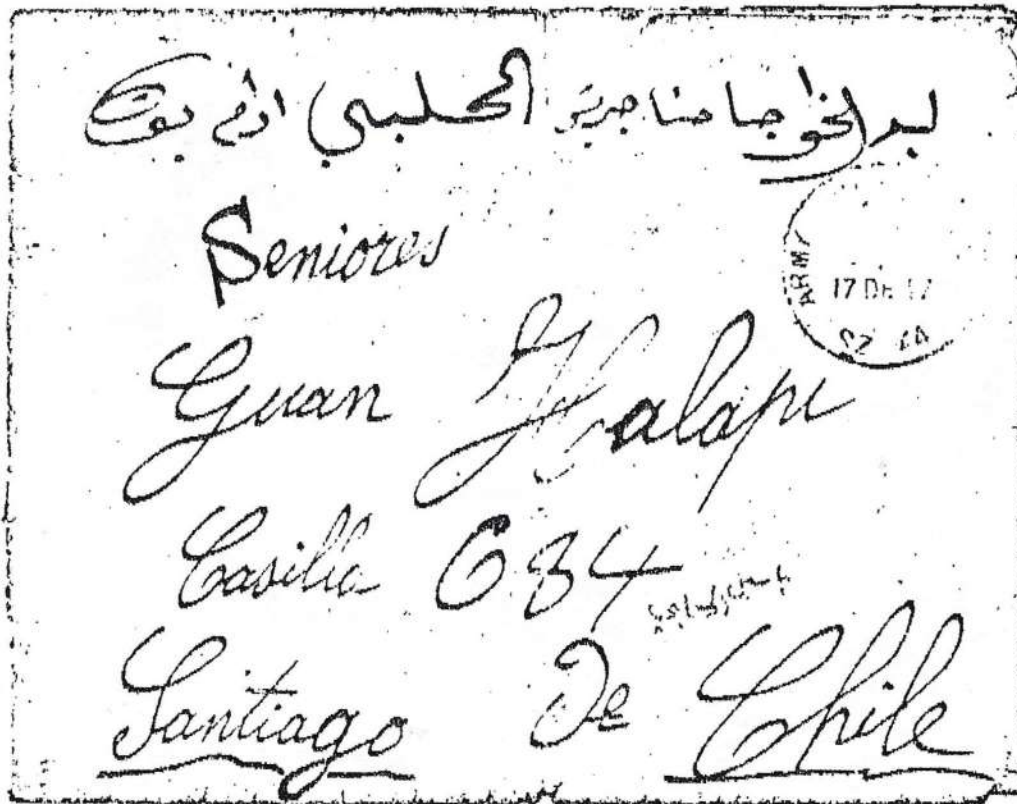
איור מס' 4: מאת גנרל אלנבי אל הרברט סמואל

אדירה שטפה את יהודי ירושלים. הצורר הטורקי עזב ונסוג וירושלים היתה בידי בריטניה, שנתפסה כמדינה אוהדת ואשר הבטיחה בית לאומי ליהודים בארץ-ישראל. נדמה היה, כי הגאולה מתממשת. יומיים לאחר כניעת ירושלים הגיע הגנרל אלנבי בראש תהלוכת ניצחון אל העיר. הוא רכב בראש המיצער ועמו נציגי מעצמות-ההסכמה. הם עברו לאורך רח' יפו ומשהגיע אלנבי לשער-יפו, נפתח השער לכבודו. גנרל אלנבי ירד מסוסו מפאת כבודה של ירושלים ונכנס אל העיר העתיקה ברגל, כ"עולה רגל, ולא ככובש".

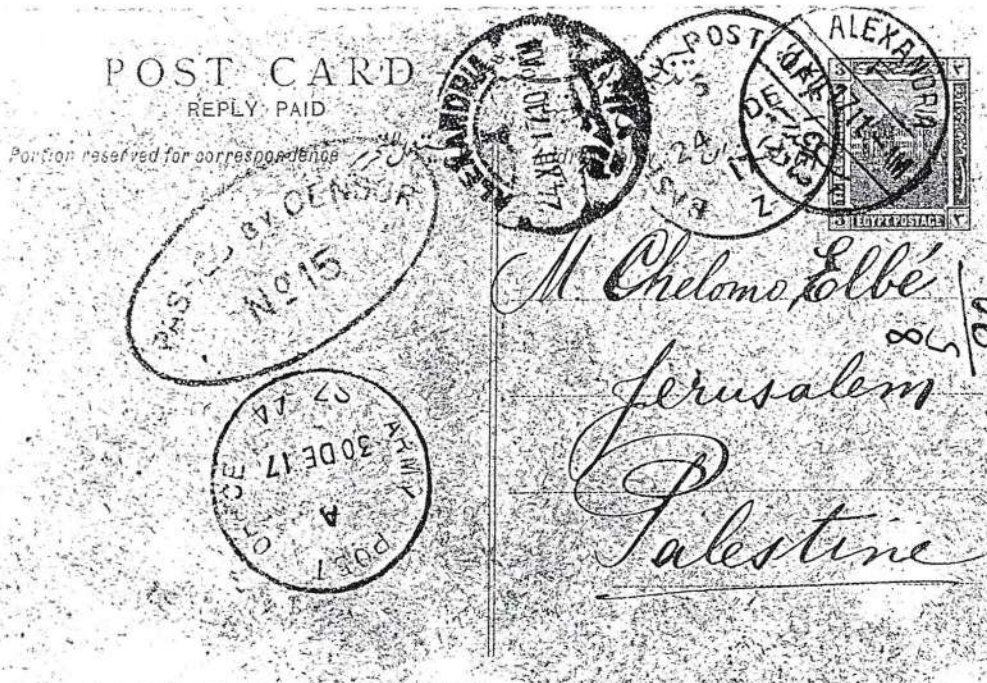
וראש-העיר? תלאות אותו יום קר וגשום הפילו אותו למשכב

לקבל את כניעת ירושלים. רק משנתקלה הפמליה ביציאה מליפתא בסגן-אלוף, מפקד אגד ארטילרי, החלו העניינים להסתדר. אומנם, זה סירב כקודמיו לקבל את כניעת-העיר, אבל שיגר את הידיעה למפקדיו ואורגן בית קטן שפנה לעיר. למקום הגיע בריגדיר-גנרל ווטסון, מפקד אחת החטיבות, שיחד עם מיספר חיילים רכב העירה כשהפמליה איתם בעגלה. בריגדיר ווטסון היה לבריטי הראשון, שהגיע לשער-יפו. מאוחר יותר באותו יום, מייג'ור-גנרל שי מפקד האוגדה המרכזית, לשערי העיר, זומן ראש-העיר וטקס הכניעה נערך כדת וכדין. הצבא הבריטי נכנס לעיר ונתקבל בתשואות. שמחה

בדרכו ואשר בזה אחר זה סרבו לקבלה... החיילים הבריטים הראשונים אשר פגשו במשלחת, באיזור שכונת רוממה דהיום, היו צמד טבחים. אלה נשלחו על ידי מפקדם, בשל "מומחיותם" ב"השגת" מזון, לסייר בכפר סמוך ותעו בדרכם. משהציע ראש-העיר את מפתחות עיר-הקודש לאחד מהם, ענה הלה, לפי אחת הגירסאות: "אני לא צריך שום מפתחות של שום עיר קדושה, אני צריך ביצים בשביל הקצין שלי". המשלחת המשיכה לנוע מזרחה, פגשה בזוג סמלים ואח"כ בקצין תותחנים, שערכו סיור באיזור. אלה כאלה סרבו להצעת הכניעה כי לא מצאו. כי הם ראויים

מכתב מירושלים לסנטיאגו, ציילה (איור מס' 5)

גלויה מאלכסנדריה לירושלים (איור מס' 6)

נכתבה באלכסנדריה שבמצרים ביום 16/12/17. לקח זמן לדואר המצרי לברר כיצד מעבירים דברי-דואר לירושלים, ואחרי כשבוע, ב-24/12/17 הגלויה הועברה למשרד הדואר הצבאי הבריטי בעיר. לירושלים הגיעה הגלויה ביום 30/12/17. משך הזמן שלקח לגלויה להגיע, כשבועיים ימים, מוכיח עד כמה היה המסלול של דואר נכנס בחזקת חידוש. מספר שבועות לאחר מכן הגיעו דברי-דואר מאלכסנדריה לירושלים תוך יומיים.

תוכן הגלויה בתצלום מס' 6 - ממחיש את השמחה שאחזה ביהודים הגולים במצרים, וביהודים בכלל, באותם ימים. ואני מצטט:

"ידידנו היקר והנכבד מר שלמה עלבא, תודה לאל, שזכינו שעי"הק ירושלים נכבשת ע"י ממשלת בריטניה האדירה והנענים והנדכאים שאפו רוח ומברכים אנו לכם ברכת מזל טוב... בבקשה להודיענו מה שלומכם ומכל אשר לכם, מה נשמע בבתינו ומה שלום אבינו הזקן, העודנו חי?...!"

"ספרינג סטמפס 96" - תערוכת-האביב הלונדונית המסורתית תתקיים בימים 24-28 בינואר. תערוכת-הסתיו בבירה הבריטית תתקיים בשנת 1996 בימים 18-22 בספטמבר. שני האירועים ייערכו באיסלינגטון שבצפון-לונדון. תערוכת-האביב תוקדש למאה שנות האולימפיאדות בעת החדשה. ביריד המקביל ישתתפו 120 סוחרים ושירותים בולאיים מכל העולם.

פרסם בשביל!

בול למטרה!!

לבעל העסקים הנבון.

הידרון שמגיע לאנשים כמוך!

לפרטים טל: 03-6812180

בולי אשדוד אוספי בולים ציטכו בע"מ מכירות בולים מכל העולם ציטרון אברהם אשדוד, אזור י"א, רח' גלעד 21, טל. 08-553111	בולי אדי א.לופוביץ פתוח: א'-ה' 10-17 שישי 10-14 רח' אחד העם 38 תל-אביב טל. 03-5601068 (פינת רח' אלנבי 112)
מוטי ברש-בולי דיזינגוף בולים- ישראל וחו"ל- מכירה, קניה, הערכה מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים המבחר הגדול ביותר בארץ!! דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420, טל. 03-5251552, 03-5715228, פקס. 03-5715228	אמינות בולים, מדליות, מטבעות ושטרות קניה, מכירה והערכה בן-יהודה 55 ת"א, טל. 03-223905, 03-5220648
בולי גלעדי בולי ישראל (שנתונים) יבוא אלבומים בולי חו"ל חתומים בכמויות לפי נושאים וארצות, בולי חו"ל חדשים בעלי חיים, אמנות, יודיקה וכו'. <u>קונה בולי ישראל חתומים בכמויות</u> רח' אלנבי 76 ת"א, קומה ב', טל. 03-5163871	ב.-אל פילטליקה בע"מ ת.ד. 4349 ילדים! נא לדרוש את אריות הבולים שלנו. כמו כן אנו ממשיכים במבצע החלפת בולי ישראל בסדרות בולי חוץ
נציג קטלוג BALE (באנגלית) ו- PHILEX (בגרמנית) סוכנות-משנה של הרשות הפלשתינאית PALESTINE AUTHORITY (GAZA-JERICHO) ה.ש. פילא (אורי שליט) ת.ד. 4933 ת"א 61040, טל. 03-5177466, 03-6957652	בולים מטבעות ושטרות קניה מכירה הערכה לאספן החובב הורוביץ פתוח: 10-15. יום ה' סגור רח' אלנבי 52, תל-אביב טל. 03-5178251
בולי מוגרבי סוכנויות יבוא אביזרי בולאות ייצור אלבומי מעטפות, בולי ישראל ויודיקה כל מה שתבקש מהעולם בבולים ומעטפות כולל מינויים. בולי אוטונומיה שעות הפתיחה: 13:30-10:00, 19:00-16:00, בימי שלישי אחה"צ- סגור רח' פינסקר 5, תל-אביב, טל. 03-5289012, פקס. 03-5251240	לידרמן מטבעות, בולים, עתיקות וספרים רח' בן-יהודה 18, תל-אביב 63802 טל. 03-299453, פקס. 03-5253368
בולי רומנו למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה, נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל. ניתן לעשות הזמנות בדאר. סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790	שניאור-בולים מבחר בולי ישראל וחו"ל, שירות חדשות לפי נושאים ומדינות, סוכנים לאלבומים ואביזרי בולאות. חיפה, יפו 40, טל. 04-512134, פקס. 04-246096
התאחדות בולאי ישראל הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה לקהל בימי ג' וה' בשעות 16.00-19.30 ת.ד. 4523 ת"א 61045, טל./פקס. 03-6295547	אליק רינק בולים ומטבעות רח' פינסקר 2, ת"א טל/פקס. 03-297192, ת.ד. 4124, מען. 03-5227922 פרסום ב "שבל" מגיע אל כלל הבולאים בארץ!

בולי תל-אביב (י. צחור) בע"מ TEL-AVIV STAMPS. (Y.TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאויר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

ד"ר ואלך מכירות פומביות
Dr. WALLACH PUBLIC AUCTIONS

**קניה, מכירה
והערכת בולים מקצועית**

בולים, מעטפות, מטבעות, יודאיקה.
קהל קונים ומוכרים מחמש יבשות.

קרדיט בינלאומי במכירת
אוספים מתנדירים בתחום.

צלצל ונגיע אליך!

חדד יבנה 17, רחובות ת.ד. 1414 רחובות
טל. 08-467274, 08-461010, פקס. 08-464946

בולי הבירה

** מכירות פומביות של בולים, מעטפות,
יודאיקה, מטבעות ושטרות.

** נציגים בלעדיים של החברות המובילות
בעולם בשטח האלבומים, קטלוגים
ואביזרים לאספנים.

Davo, Michel, Gibbons ואחרים.

** קניה, מכירה, בדיקה והערכת אוספים.

** מקבלים חומר למכירה הפומבית
הבאה בתחילת 1996.

** קטלוגים Michel 1995/96, מזרח
אירופה, מערב אירופה וגרמניה במחירי
מבצע מיוחדים. מחירון בולי ישראל
1995 תמורת 3 ש"ח בבולי דואר.

משרד: בן יהודה 23 ירושלים קומה ב'
טל: 02-245623 ת.ד. 3769 ירושלים
91036. פקס: 02-234607

בלי קטלוג אתה כמצביא ללא מפות

מסוימים ממנו. מלכתחילה מקובל, לנכות מחצית מן ההערכה הרשומה בקטלוג. במקרים חריגים מגיעים גם לעיסקאות נוחות יותר למוכר ובמכירות פומביות קורה לא אחת, שהתחרות מעלה את התוצאה הסופית למאה אחוז. אולם, בדרך כלל, הבסיס הוא הרבה יותר נמוך: בולים של ארצות בלתי-פופולריות עשויים להימכר במחירים השווים ל-5 עד 15 אחוז מן הנקוב בקטלוג. בולים שעוברים מיד ליד במועדונים בולאיים משיגים, בדרך כלל, בסביבות 30% ממחיר הקטלוג. זאת ועוד: יש הבדלי-מחירים בין קטלוגים מארצות שונות ובעיקר צריך לשים לב, כשמתחלפים או סוחרים בבולים על פי קטלוג, מהו השנתון: המחירים משתנים משנה לשנה וערך של בול מסוים בשנת 1990 אינו כערכו מקץ חמש שנים. והמחירים לא תמיד בסימן עליה! יש גם הוזלות מכאיבות! מה שחשוב הוא גם, שהקטלוג הוא "קיצור שולחן ערוך" בולאי. בין אם מתכתבים עם מישהו בחו"ל ובין אם פונים לסוחר מקומי, מוטב לומר אם מחפשים "דנמרק מס' 62" במקום לפרט באריכות "אני מחפש בול מדנמרק מסידרת 1875-1902 עם הדפס-רכב 35 ארה על 16 סקילינג, בצבעים אפור-כחלחל וחום, מנוקב 1 1/2 x 14". מבין הקטלוגים הכלליים המופיעים כיום בעולם באופן סדיר נמנה את הבאים:

מוצאים לאור, לא-אחת, ע"י בתי-מסחר בולאיים יוקרתיים ומופיעים אחת לשנה, לרוב בחודשי-הסתיו. בעשור האחרון השתבש לוח-הזמנים, בגין הצורך להדפיס ולשווק כרכים נפרדים במרוצת כל השנה. הוצאות-לאור שונות גם מפיצות עידכונים חודשיים או מצרפות אותם לכתבי-עת בולאיים. תוספות אלה מאפשרות לאספן לשמור על האקטואליות של הקטלוג שבידיהם, להוסיף בו גילויים חדשים, תנודות-שוק וכו'. הקטלוג מאפשר לאספן לדעת בכל רגע את מצאי האוסף שלו - ע"י מחיקת מיספרי הבולים שהשיג - ומשמש בסיס לחילופים עם אספנים אחרים או לקניה ומכירה של פריטים. יש להבדיל הבדל-היטב בין הקטלוגים "המוכרים", המהימנים, לבין "קטלוגים" במרכאות המתפרסמים על דעת סוחרים בודדים. אלה הם, למעשה, מחירוניים פשוטים. הסכומים הנקובים בהם משקפים מחירי-מינימום המוצעים בשוק למי שחפץ לקנות או למכור. ברם, בל ניתפס לאשלייה נפוצה בעיקר בקרב לא-אספנים. המחירים הנקובים, אפילו בקטלוגים העולמיים החשובים ביותר, אינם תורה מסיני. הם מהווים "אינדיקטורים" גרידא, נקודות-אחידה וקנה-מידה להתמצאות. בולים כמעט ואינם נמכרים ונרכשים במחיר קטלוגי מלא כי אם רק באחוזים

כללי. עם פריחת האספנות התימטית, הולך ורוב בעשורים האחרונים גם מיספר הקטלוגים, שאינם ערוכים לפי א"ב של מדינות מנפיקות וסדר כרונולוגי, כי הם מתמחים אך ורק בנושא מסוים, לדוגמא: בולי-פרפרים או בולי-אוניות מכל העולם. לכל פריט ופריט שמור בקטלוג מיספר סידורי, שלא תמיד זהה לרצף של סדר-ההופעה, כי אם מהווה פשרה בין הסדר הכרונולוגי ולבין הצורך לרכז, מטעמי בהירות, בולים מטיפוס זהה - כמו, למשל, סידרה, שלא יצא בבת-אחת כי אם במהלך שנים אחדות. הקטלוגים מראים, בציוור או בתצלום, בצבע או בשחור-לבן את תמונות הבולים, מה שמקל על החיפוש. יש סימני-איתור נוספים, כגון פירוט האירוע שלכבודו יצא בול זה או אחר, סימן-המים או היעדרו, סוג הנייר והניקבוב, הצבעים ובני-הגונים, טכניקת העיצוב וההדפסה, שם הצייר, העריך. במקביל לנתונים אלה מביא הקטלוג את הערכים המסחריים של בול ובול, במצב בלתי-חתום וחתום. בימינו נוקבים קטלוגים רבים גם במחירים לבולים עם שרידים של מדבקים (בערך מסוף שנות ה-20 ואילך, שהם, כמובן, זולים יותר). מבולים שצויריהם שונים זה מזה, מתפרסמת, בדרך כלל, תמונה של כל טיפוס ומתחתיה אות-היכר המזהה את הדגם, שאליו משתייך הבול. הקטלוגים הגדולים בעולם

"קטלוג", בתרגום חופשי מן המקור היווני, פירושו רשימה מקיפה, כוללת, של פריטים בנושא מסוים. בשטח שלנו, שבו יצא לאור קטלוג ראשון ב-1861 בצרפת, זהו החיוני מכל עזריו של האספן השיטתי. בולאי ללא קטלוג משול למצביא ללא מפות, לסומא בארובה. אפשר לאגור בולים ללא אלבום, אפשר לטפל בבולים ללא מלקט, אפשר לסדר בולים בלי מדבקים. אבל, איסוף ללא מדריך מודפס, שיראה לאספן מה, בכלל, מצוי בתחום התחביב, אינו אלא שעשוע חובבני, ללא התחלה וללא יעד. הקטלוג מספק לאספן את המידע הסדור והבדוק לגבי כל הנפקה והנפקה. יש קטלוגים עולמיים המכילים את כל הבולים, שהופיעו ברחבי-תבל מאז 1840. התחלתם הצנועה היתה בכרך אחד ויחיד, שעביו תפח והלך עד שהתפצל לכרכי-מישנה עקב ריבוי הבולים החדשים, שצריך היה להוסיף מדי שנה בשנה. הקטלוגים העולמיים הגדולים מחולקים כיום לתריסר כרכים ויותר, כה רב ועצום החומר, שעליהם להכיל. מי שאינו מעוניין בבולי כל העולם, יכול כיום לרכוש רק את הקטלוג של ארץ או יבשת שהוא אוסף. בנוסף לקטלוגים אוניברסליים כנ"ל, יוצאים לאור ברוב הארצות קטלוגים מיוחדים לבוליהן שלהן. בקטלוגים הללו ימצא האספן המתייחד והמתעמק נתונים רבים ומפורטים יותר מאשר בקטלוג

היצע וביקוש

* מעוניין להחליף בולים חתומים מכל העולם, במיוחד עם בולאים בגרמניה. מרדכי שמיר, ת.ד. 22010, תל-אביב 61220.

* מתארגן מועדון להחלפת בולים משומשים ובלתי-משומשים. המעוניינים יפנו לת.ד. 18248, ירושלים 91181.

* מחפש בולי ישראל ומדינות-ערב. עמיר הרן, רח' רמז 32, נהריה 22426.

* מעוניין בהחלפת חתומים ובלתי-חתומים מכל העולם. להתקשר לשאל 03-505295.

* מעוניין בבולי-ישראל 1970-82 בלתי-חתומים עם שבלים במצב אי-א, תמורת בלתי-חתומים באותו מצב מכל העולם בנושאים ספורט, אולימפיאדות, דת, חיות וציפורים. ו. פרלשטיין, ת.ד. 2222, עפולה 18100.

חוגים באשדוד

בשיתוף עם עיריית אשדוד, פתח מר נטי שטיין, יו"ר הבולאים בעיר-הנמל, שני חוגים לנוער: במסגרת חוג העשרה לתלמידים מצטיינים הופעלו 27 ילדים ובבית-הספר הדתי-ממלכתי המקיף ב' הופעלו 46 ילדים.

חן-חן...

... למר ויקטור פרנק על תרומת בולים לנוער.
... למר יצחק הוכברג על תרומת בולים לנוער.
... למר זוהר נוי על תרומת אלפי בולים לנוער.
... למר ז'ק גבור, ת"א, על תרומת ספרים לספרית ההתאחדות.

טוב יעשה אם יצטייד בקטלוגים הלאומיים והארציים הללו בנוסף לקטלוג עולמי.

קטלוגים חיוניים מתפרסמים במדינות שונות גם מטעם הנהלות-הדואר שלהן. אחד המוצלחים מאלה הוא הקטלוג לבולי-ישראל היוצא לאור מדי שנים מספר, בחסות השירות הבולאי שלנו, בעריכת יעקב צחור, והכולל את כל בולינו וכלילינו מאז תש"ח, בצבעים מרהיבים, עם כל הפרטים הרלבנטיים. יצויין, עם זאת, כי קטלוג זה, כמו שאר הקטלוגים הרשמיים, שאין להם יומרות מסחריות, אינו נוקב במחירי מכירה וקניה של הבולים שהונפקו. הוא מופנה אך ורק לצרכי עיון ומחקר. מי שמתעניין במחירים של בולי-ישראל, יצטרך להצטייד במחירוני המופקים ע"י סוחרים פרטיים אצלנו או בקטלוגים המתפרסמים באנגליה ובגרמניה.

ושוב, חובה לזכור, כי המחירים בשום קטלוג כמעט אינם מחירי-"נטו". אין המו"לים מתחייבים לקנות או למכור בולים במחירים הנקובים, לא כל שכן שומה על סוחר כלשהו להיצמד למה שכתוב בקטלוג. זאת ועוד: שום קטלוג אינו כליל-השלמות. הוא לוקה בחסר וטעון תיקונים וכאלה מתפרסמים בכל מהדורה. הוא יכול לשמש רק בסיס, שממנו צריך להעפיל ולהתרחב. כמו שאמר פעם בולאי דגול: "אספן מתחיל - אוסף לפי המשבצות המסומנות באלבום שלו. אספן מתקדם - אוסף לפי מה שרשום בקטלוג. אספן רציני - אוסף לא זה ולא זה..."

בולאים אדיר, שחי ופועל לפי חוקים משלו, שהם, לפעמים, שונים בצורה דרסטית מן הנהוג באירופה. מחיריו נקובים, כמובן, בדולרים. הוא חיוני למי שמתייחד לבולי מדינות חצי-הכדור המערבי.

איוור הצרפתי: שולט בלעדית בעולם הפרנקופוני והיה מקובל גם אצלנו, לגבי בולים של ארצות שמחוץ לאירופה.

צומשטיין השוויצרי: עד שהוכה שוק על ירך ע"י הקטלוגים של "מיכל" היה זה הקטלוג הכי

חותמת למאה שנות "איוור"

מקובל על האספנים בישראל, מאז המלחמה העולמית השנייה. הוא כולל רק את בולי-אירופה ויוצא לאור מטעם פירמה בולאית חשובה בשווייץ. העובדה, שמחיריו נקובים בפרנקים הלווטיים שיוותה לו יציבות ו"מכובדות". כיום נעלם "צומשטיין" כמעט כליל ממדפי-הבולאים בארץ, למרות שבולי-אירופה מהווים שיעור ניכר משטחי ההתעניינות של האספנים הישראלים.

לא מנינו כאן קטלוגים היוצאים בארצות שונות לגבי בולי אותה ארץ ושכנותיה, כמו למשל, בסקנדינביה, אפריקה הדרומית, אמריקה הלטינית וכו'. מי שמתעניין במיוחד בבולים אלה,

"מיכל" (או, ליתר דיוק, "מישל") הגרמני, ששפתו גרמנית, אך מצורף מילון-מונחים בשפות אחרות, כדי שאפשר יהיה להבין את הרישומים. זהו קטלוג השולט כיום בשוק ובחוגי הבולאים בארץ כמעט ללא מתחרים. מחיריו נקובים במ"ג. הוא יסודי ביותר ובדרך כלל מהימן. יציבות המטבע הגרמני והמומחיות של עורכיו מאפשרים לסמוך עליו. הוא מתחלק לכרכים המצטרפים יחד למסכת עולמית והוא מפרסם גם, בעיקר בשטח גרמניה והשטחים המשתייכים אליה (מושובות, כיבושים, מדינות עתיקות, כלילים, מכתבים וכו') קטלוגים ייחודים מפורטים. מדי שנה או שנתיים שלוש מתפרסמים כרכים מעודכנים לפי הצורך לארצות ויבשות שמחוץ לאירופה.

סטנלי גיבונס הבריטי, שמופיע בחסות בית-המסחר הלונדוני הוותיק, המתפאר בתואר של "ספק בית-המלוכה". זהו קטלוג שמרן, שיוצא גם במהדורת "סימפליפיד", שמתעלמת כליל מתשניות והבדלים ואינו מזכיר, למשל, סימני-מים וכו'. הוא הנפוץ בכל רחבי חב-העמים הבריטי ומהימן, במיוחד, לגבי נתוניו המפורטים על איזור זה. בתקופת המנדט הבריטי בארצנו, היה מקובל גם אצלנו. כל מה שנותר מזה הוא סעיף אצל חברות הביטוח, שקובעות, כי "ערך-הכינון" של בולים מבוטחים ייחשב לפי 60% ממחירי סטנלי גיבונס.

סקוט האמריקני הוא ה"אורים והתומים" של האספנים בארצות-הברית. זהו "ציבור-

אושר תקנון האתיקה הבולאית

- אני מסכים לקרוא, ולהיות מחויב ב"תנאי המכירה" לפני מסירת הצעת מחיר במכירה פומבית או בהזמנת חומר בולאי.

אם אני אמצא אשם בתהנהגות בלתי אתית או בלתי חוקית ניתן יהיה למסור מידע על לארגונים בולאיים אחרים.

אני מסכים שבמידה ואהיה מעורב בחילוקי דעות הנוגעים לעסקה בולאית כל שהיא, העניין ייושב על-פי בוררות מוסכמת הדדית בין הצדדים המוערבים.

המתנה לחוות דעת של מומחה איננה סיבה לעכב את התשלום עבור החומר. המוכר חייב להחזיר התשלום מידית במקרה שהתברר, כי החומר הנמסר לחוות דעת של מומחה המוסכם מראש על הצדדים - שונה מזה שהוצע או תואר ע"י המוכר. על המוכר לשאת בעלות הסבירה של השגת חוות הדעת על החומר במקרה זה. (אין על המוכר לשאת בהוצאות הנ"ל אם כך סוכם מראש). על הקונה ליידע מידית את המוכר על קבלת חוות דעת של מומחה. בקשות להרחבת פרק הזמן כאמור צריכות להימסר בכתב.

הנוגעים לנושאים בולאיים ולדווח מידית למשטרה על כל הפרה כזאת.

אני מסכים שלא למכור, לא לקנות, להחליף, לייצר או לפרסם, במודע, פריטים בולאיים שתוקנו, הותאמו או שונו בכל דרך שהיא אלא אם מצבם זה של הפריטים הוצהר באופן ברור. יתרה מכך, אני מסכים שלא למכור, לא לקנות, לא לייצר ולא לפרסם חומר מזויף כאמיתי בשום דרך ובניגוד לחוק כלשהו.

אני מסכים למלא את כל החוזים שנעשו על-ידי, בכתב או בעל-פה, לשלם מידית על כל משלוח ולהחזיר מידית כל פריט בולאי שאיננו תואם את התיאור שלו.

אני מתחייב להחזיר בולים או מעטפות מחומר בולאי שקיבלתי כהצעה לרכישה (והחלטתי שלא לרכוש), מבלי להחסיר או להחליף פריט באחר - ללא קשר לערכו הכספי של הפריט. אני מסכים שהחלפה כזאת איננה הגונה והיא סיבה להרחקה מההתאחדות.

משלוח פריטים בולאיים לקבלת חוות דעת מומחה אינו מהווה עילה לאי-תשלום עבור פריטים אלה.

בקשה להרחבת פרק הזמן שבו אני רשאי להחזיר חומר בעת

ההתאחדות בולאי-ישראל רואה ביחסים חבריים הוגנים והגונים את אבני-היסוד של הבולאות ועל כן ניסחה תקנון של כללי אתיקה שיחולו על כל החברים - נאמר במבוא לדברים שאושרו בימים אלה ע"י הוועה"פ. בפניה לאגודות שנתבקשו כולן כאחת לאמץ כללים אלה. סוחרי-הבולים נתבקשו להתחייב ג"כ והמקבלים את דין ההתאחדות יצוידו בתעודות מתאימות ויורשו להשתמש בפרסומיהם בסמל ההתאחדות. ואלה סעיפי-התקנון כפי שאושרו:

- אני מסכים לנהוג לפי חוקת ה.ב.י. ועל פי התקנונים המיוחדים, ההחלטות, ההנחיות והמדיניות כפי שנקבעים פעם בפעם, ולתמוך בהם.

אני מסכים להתנהג באופן אישי כך שלא לגרום להאשמות או לערעור האמון כלפי ה.ב.י. או לפגום בשם הטוב של החברות בה או ביוקרת הבולאות.

אני מסכים לא לקנות ולא למכור פריטים בולאיים שהבעלות עליהם מוטלת בספק ולדווח לה.ב.י. על כל חומר החשוד ככזה.

אני מסכים לתקן מידית כל טעות שאני מכיר בה בכל עסקה.

אני מסכים לסייע בתביעה ו/או העמדה לדין במקרה של הפרה, שאני מודע לה, של חוקים

רה"מ הציג אוסף

פרטי של בולי-ישראל

לדברי מר שליט, היתה השתתפות בולטת של נשים ונערות בין באי היריד. כן התקיים ב"פילטליה 95" כנס איגוד סוחרי-הבולים האירופי, שהתארגנו מחדש, לאחר שסוחרי-גרמניה חזרו לארגון העולמי. לאיגוד האירופי של הסוחרים משתייכות כעת 12 מדינות האיחוד האירופי פלוס שווייץ, נורבגיה וישראל.

לאחר ביקורו בגרמניה נכח מר שליט בתערוכה ויריד שהתקיימו ב"יעבץ סנטר" בניו-יורק ועקב מקרוב אחרי ההתעניינות העצומה המתפתחת לקראת תערוכת-היובל בישראל בשנת 1998.

מסעם בולאי ישראל השתתף מר אורי שליט בשני אירועים בולאיים גדולים בחו"ל: הראשון היה יריד-הענק "פילטליה 95", שהתקיים בקלן שבמערב-גרמניה בשלהי אוקטובר. בשלושת ימי-היריד ביקרו בו שישים אלף נפש, למרות דמי-הכניסה הגבוהים יחסית בסך 20 מ"ג. 240 ביתני-סוחרים ודוכני 40 שרותים בולאיים מכל העולם עשו עסקים טובים בחומר בולאי וטלכרטיס. בתערוכה שנתקיימה במקביל, הציג מאר יוהנס ראן, ראש-ממשלת צפון-רהיין-ווסטפליה את אוסף בולי-ישראל הפרטי שלו, מה ששיווה תהודה חיובית ביותר לישראל. תופעה משמחת,

בריטניה עושה חגיגה לעצמה

לופן, רוטלטאבי, המפקח מייגרה ונסטור בורמה. בסידרת האמנות גדולת-התבנית יופיעו מערה מתקופת-האבן במחוז ארדש ויצירה של ברנאר מונינו. סידרת "אירופה" - נשים מפורסמות - תכיל רק בול אחד ואילו לסידרת הגנים הלאומיים יתווספו שלשה עריכים. סידרת נופי-התיירות תכיל ארבעה בולים שיראו את האתרים הבאים: ביץ', קתדרלת שאמברי, האיים הסנגיניים שמדרום לקו רסיקה ומינור תורונה.

לא פחות מששה-עשר בולים בודדים יוקדשו לאירועים ויובלות ומתוכם נזכיר: 400 שנה להולדת הפילוסוף דקארט, 100 שנה לאולימפיאדה הראשונה באתונה, 50 שנה לאונסק"ו ויוניצ"ף, 50 שנה לפסטיבל-הקולנוע בקאן ולתערוכות-הסתיו הבולאיות, בית הולדתה של ז'אן ד'ארק בדומרמי, ועידת התאחדות הבולאים ועוד נושאים. ארבעה בולי-תעמולה יוקדשו לתחרויות הגביע העולמי בכדורגל, שיתקיימו ב-1998.

ליכטנשטיין

ליכטנשטיין תפתח את שנת-ההנפקות הבאה 2-4 במרס בשני בולי "אירופה", שיוקדשו לרוזנת נורה קינסקי. באותו מועד יופיעו שני בולים מן המניין ובהם נופים כפריים ובול אחד לארכיאולוגיה (עידן-האד). ב-3 ביוני ייצאו שלושה בולי-ספורט לקראת אטלנטה '96 וארבעה בולי-פרחים. ב-2 בספטמבר ישא בול מן המניין בן 10 פרנקים את סמל-המדינה. ב-2 בדצמבר נזכה לשלושה בולים ובהם יצירות האמן אויגן צוטוב וארבעה בולים (שליח-ישו) לקראת חג-המולד.

בורכרט (3.5). אירועי-ספורט בינלאומיים, 350 שנה להולדת הפילוסוף לייבניץ, 300 שנה לאקדמיית-האומנויות ברלין (13.6). 800 שנה לעיר היידלברג, 75 שנה לקונצרטיוס הקאמריים בדונאווינץ, שמורות-טבע-3 (18.7). הגנת-הטבע, 100 שנה לדין האזרחי, 75 שנה למות לודוויג תומה, 50 שנה למות פאול לינקה, חיים ללא סמים (14.8). 300 שנה לבורסת-המסחר בברלין, 200 לרפואה ההומואופטית, נכסי הארכיטקטורה של במברג העתיקה, תמונות מערי-גרמניה, גליז "למען הילד" (12.9). בתי האכרים-5, 100 שנה למות המלחין אנטון ברוקנר, 100 שנה למות פרדיננד פון-מילר, יום-הבול-לכבוד יובל התאחדות-הבולאים (10.10). 100 שנה להולדת המדינאי קרלו שמידט, 100 שנה להולדת הבמאי קרל צוקמאיר, יובל קרן האו"ם למען-הילד, חג-המולד. (14.11). קשה לומר, שהנושאים מלהיבים מבחינת האספנים שמחוץ לגרמניה. אך השוק הפנימי בגרמניה רחב והדואר ידאג שגם בשנה הקרובה לא יעבור חודש בלי שהאספנים יוכלו להגדיל את אוספיהם...

צרפת

לאספנים של בולי צרפת מחכה ב-1996 שנה גדושה, לפי התצפית שפורסמה בימים אלה ע"י מיניסטרו-התקשורת בפאריז. המועדים המדויקים עוד לא נקבעו סופית, אך הבטוח הוא, שבנוסף לערך הנקוב, ישלמו האספנים ומשתמשי-הדואר גם תוספת-מחיר בעד שמונה בולים: יום-הבול ("הזרעת", בול על בול), הצלב האדום ובלשים בדיוניים מפורסמים: פנטומס, רוקמבול, ארסן

שנה לאקדמיה התרזיאנית, אליפות-הסקי, הוויי ונכסי-פולקלור מטירול, 200 שנה למות הציירים פטר פנדי וליאופולד אופלוויזר, נוף הפארק הלאומי הוהה-טאורן, 100 שנה למות אנטון ברוקנר, 300 שנה למות גיאורג מתיאוס פישר, 800 שנה למות גיאורג מתיאוס פישר, 800 שנה לעיר קלגנפורט, סידרת "אירופה", "עולם-העבודה", יום-הבול, אולימפיאדת-1996, חנוכת "מסוף חדש בנמל-התעופה בווינה, פולקלור-זלצבורג וטירול 100 שנה לשירות החילוץ באלפים, 75 שנה לכינון מחוז בורגנבלנד, 1000 שנה לממלכת אוסטריה (בגליז/של 10 בולים), יובל קרן-האו"ם למען הילד, אמנות אוסטרית חדישה, חג-המולד. כן יונפקו שלוש גלויות, מעטפה וגלויות-מירב. מועדי-ההנפקות מתפזרים על פני כל השנה מסוף-ינואר עד סוף נובמבר.

גרמניה

תוכניתה של גרמניה לשנת 1996 כוללת את ההנפקות הבאות (מועדי-ההופעה בסוגריים): 100 לעיר הלבנשטדט, 300 שנה למסחר בקפה בברמן, 150 שנה למיסיון-הילדים, 50 שנה למות פרידריך פון בודלשווינג. (11.1). כלבים-למען הנוער, 450 שנה למות מרטין לותר, 300 שנה למות הצייר טייפולד, 200 / שנה להולדת פון-זיגולד (8.2). 50 שנה למות קרדינל גאלן, 3 בולי אמנות גרמנית במאה ה-20 (14.3). 50 שנה לפסטיבל רקלינגהאוזן, 4 נופים גרמנים (11.4). נשים מפורסמות - פאולה מודרסון-בקר וקטה קולוויץ, 1000 שנה לעיר פרייזינג, 150 שנה לאיגוד התיאטראות, 75 שנה להולדת וולפגנג

בריטניה משתתפת בחגיגות לציון מאה שנות הקולנוע-אבל, לחד: לפי הודעת הדואר בלונדון, תופיע בחודש אפריל 1996 סידרה לכבוד "מאה שנה להקרנות הראשונות בבריטניה ולבכורות הסרטים הראשונים מתוצרת בריטית".

ההיסטוריה מלמדת, כי ב-21 בפברואר 1896 שילם הקהל האנגלי בפעם הראשונה בעד כרטיסי-כניסה להצגה, כאשר באולם ה"פוליטניק" בריגנט-סטריט שבמרכז הבירה הוקרנה תוכנית סרטונים מתוצרת האחים לומייר. מקץ שבועיים נערכה באולם "אמפייר" שבלסטור-סקווייר ההקרנה הראשונה באמצעות ה"סינימטוגרף" של הלומיירים. ההקרנה המסחרית הראשונה של סרטונים בריטיים באמצעות מקרנה מתוצרת בריטית התקיימה בימים 19 ו-21 במארס 1896 ב"אולם המצרי" בכיכר-פיקדילי.

מר ג'ון טיו, מנכ"ל הדואר, הודיע, כי נושאי הבולים יישמרו בסוד כמעט עד הרגע האחרון לפני יום-ההופעה. גבי אלמה הדלנד, הממונה על יחידת-ההסרטה של הדואר, הזכירה בהזדמנות זו, כי הדואר יום את תנועת הסרט התינודי הבריטי. הוא גם היה חלוץ הפירסום בקולנוע בשנות השלושים. אחד הסרטים מתוצרת היחידה - "דואר לילי", המגולל את סיפור רכבת-הדואר בין לונדון לאברדין שבסקוטלנד-עודו מוקרן גם כיום ברחבי-תבל כסרט-מופת. גבי הדלנד הזכירה, כי בשעתו היו חברים ביחידת ההסרטה המלחין בנגימין בריטן והמשורר ו.ה.אודן.

אוסטריה מן הזריות המקדימות לבשר לעולם על הנפקותיהן. ובכן,

אוסטריה

בשנת 1996 צפויות לנו משם: 250

סטיינאוויי- יצרן פסנתרים וחלוצי בולאות

סטיינאוויי אחד מחלוצי האיטליה לפי נושאים. מאלי מובן, שבגלל מקצועו, אסף בתחילה בולים ועליהם כלי-נגינה ומוסיקאים מפורסמים. אבל, הוא לא הסתפק בסידור בולים כאלה בדף-אלבום כי אם הוסיף עליהם מיסמכים כגון תווים מקוריים ותצלומים. הוא עצמו קרא לאלה "האוספים העליונים שלי" והם כללו מאות דברים שהתייחסו לבולי-המוסיקה. גאה במיוחד היה בבול פולני משנת 1919, שעליו חתם בכתב-ידו ידידו איגנץ פרדרבסקי, נשיאה הראשון של פולין. פרדרבסקי היה עורך את הקונצרטים שלו. אך ורק על פסנתרים של "סטיינאוויי ובניו" ונחשב לידיד-המשפחה. כאשר חתם, הבטיח לתאודור, כי שוב לא יחתום על שום בול, שנושא את דיוקנו.

בול פרדרבסקי, פולין 1919

סטיינאוויי היה גם ידיד משפחה המלחין הגרמני ריכרד וואגנר. הוא הציע לדואר הגרמני את הסידרה לכבוד וואגנר שהופיעה ב-1933. סטיינאוויי הצטיין כנדבן ולא-אחת נתן לאספן זה או אחר במתנה בול נדיר, מאחר שנודע לו, כי הלה "כואב" את הפער שבאלבומו. במיוחד הרעיף מתנות על בולאים מתחילים וסטודנטים. ב-7 בספטמבר 1972 זכה להופיע בעצמו על בול-דואר, כאשר ליכטנשטיין הכלילה אותו בסידרה של שלושה ערכים לכבוד בולאים דגולים.

הציגו והסבירו את אוספיהם, ניתן היה לפגוש את סטיינאוויי, שספג ועיבד כל פיסת-מידע והתמצא בכל סוגיות תולדות-הדואר בלי שנזקק לעיון בספרים. הואיל וכך, היה מוזמן דרך-קבע לתערוכות גדולות באירופה ובאמריקה כשופט וכבר-סמכא.

בשנת 1913 יזם את תעורכת-הבולים הבינלאומית הראשונה. הוא עצמו השתדל לתת לכל אספן

אמריקני ראוי הזדמנות להשתתף והקציב לכך סכומים ניכרים מכיסו הפרטי. גם התערוכות הבינלאומיות שהתקיימו ב-1926 וב-1936 בניו-יורק אורגנו על-ידו, עד שב-1937 פרש מן הצד הניהולי. יחד עם שני ידידיו ועמיתיו הנודעים, אלפרד ליכטנשטיין ויו קלרק, הקים סטיינאוויי ארגון לבדיקת בולים וכלילים נדירים. עד ליום מותו -ה-8 באפריל 1957- הקפיד לעבוד שלא על מנת לקבל פרס. אלפי עותקים של בולים יקרים זכו להכרה בינלאומית בזכות חתימתו על חוות-דעת. יש להזכיר, שבתקופה שבה עדיין זילזלו באספנות התימטית, היה

המטופחת.

בעודו משקיע זמן ומרץ בחקר השטחים הני"ל, לא הניח תיאודור סטיינאוויי ידו מענפים אחרים של הבולאות. הוא היה מצוייד בידע רחב ומעמיק על בולי העולם כולו וספק עם אספן אחר מבני-דורו יכול היה להתחרות איתו מבחינת הבקאות הכללית.

זמן-מה אחרי היווסדו של ה"קולקטורס קלאב" (1896)

הבולאות עשתה נפשות כתחביב משותף לעני ועשיר, מלכים ופשוטי-עם. בין עשרות המיליונים אשר להם הסבה קורת-רוח ב-150 השנים האחרונות נמנים גם אישים, שזכו בעצמם להופיע על בולים - אם כשליטים שדיוקנם התפרסם על גבי הנפקות ארצותיהם ואם בזכות מעשיהם והישגיהם. והיו גם בולאים מן הסוג השלישי, שנשקפים אלינו מעל גבי בולים בזכות היותם בולאים מצטיינים. על אחד מאלה נספר הפעם, תוך פתיחת מדור חדש-"בולאים על בולים", שבו נציג סידרה ביוגרפית העשויה לשמש מקור-השראה לכל אספן.

השם "סטיינאוויי" קשור קשר אמיץ לפסנתרים המשובחים המיוצרים במוטג זה. הפירמה המוסיקלית המפורסמת נוסדה בגרמניה בשנת 1820, ובשנת 1853 הועברה לניו-יורק. המייסד היה הנרי אנגלהרד ונכדו ולימים מנכ"ל החברה היה תיאודור א. סטיינאוויי.

לא רק באמריקה כי אם בכל העולם כולו יצא לסטיינאוויי שם כבולאי מושבע ויסודי. בראשית אספנותו התמסר סטיינאוויי, שנולד ב-6 באוקטובר 1883, לחקר ההנפקות הקלסיות של ניו-סאות-וויילס ולהכרה ותהילה בינלאומית זכה על סמך מחקרו בנושא "נופי-סידני", סידרה שהונפקה באותה מדינה אוסטרלית. הוא התעניין גם בבולים הקלאסיים של מדינות גרמניה- המבורג, באדן, בראונשווייג, סכסוניה, ליבק, מקלנבורג ותורן את טקסים וקצר פרסים גבוהים בכל תערוכה שבה השתתף, תודות לאיכות הייחודית של המיצגים והגשתם הגרפית

משתפר מעמדה של אינדונזיה

הפשיטה היחידה אל תוך כיסי האספנים. לתערוכה עצמה יופיעו גל"ז אחד, שתי מעטפות עם בולים מוטבעים וכן שמונה חותמות תימטיות.

בקלוסדורף מרגיעים: עסקים כרגיל

מפעל "קלוסדורף" בברלין מסר הודעה מרגיעה: "בינתיים - עסקים כרגיל". לאחר שמונה כונס-נכסים ליצרן התוויות, מקווים להתאושש. החברה אישרה, כי הגורם לפשיטת-הרגל בתחילת השנה היתה העיסקה עם מכסיקו - שהתפוצצה: 1000 אוטומטים, שעמדו להישלח לשם הפכו לאבן-שאין-לה-הופכין עקב המשבר הפיננסי שם. בין כה הזמינה רומניה אוטומט אחד לדוגמא ויש סיכוי, שגם ליטא תקנה מכשירים מהחברה הגרמנית.

ארה"ב תנפיק "יום - אחרון"

חותמות היום-הראשון כבר לא מכניסות מספיק כסף לדואר האמריקני. רק כך ניתן להסביר, שהמנכ"ל א. ס. ג'אפר מתכוון להנהיג רשמית גם את מעטפת היום-האחרון. יתכן, שבול מרילין מונרו יהיה הראשון שיזכה לכבוד חתום של יום הפסקת-המכירה.

גרמניה החזירה ללטביה אוסף של 26400 בולים בלתי-חתומים מ-226 ארצות-כמעט כל הבולים שהופיעו בעולם בשנים שבין 1920 ל-1938. האוסף נשדד בשעתו ע"י הכובשים הנאצים בריגה והתגלגל למוזיאון-הדואר בברלין. שם הוא נמצא אחרי המלחמה העולמית השנייה והוחזק בלי שהלטים יהיו מודעים לכך. כשהשתחררה לטביה מעול הסובייטים, הוחלט להשיבו. האוסף מורכב מעותקי הדוגמיות שהומצאו לכל המדינות החברות באיגוד הדואר העולמי וכולל בולים יקרים ביותר משווייץ, גרמניה והאימפריה הבריטית.

גרמניה השיבה גזילה ללטביה

השם "מוסקבה" אוזכר לראשונה בכרוניקות של ימי-הביניים בשנת 1147. סיבה למסיבה לחגוג את 850 השנים להיווסדה של העיר שעתידה היתה להיות בירת-רוסיה. סיבה גם לתערוכת-בולים עולמית ושמה "מוסקבה 97", שתתקיים בימים 30 באוגוסט - 8 בספטמבר 1997 באולם-התערוכות המרכזי של "המאנז". בראש הועדה המארגנת עומד שר הדואר והבזק וולדימיר בולגאק, שכבר דאג להנפקת שלוש גליוניות למימון התערוכה, בתפוצה של מאה אלף עותקים כ"א. כבר עתה ברור, שזו לא תהיה

רוחות חדשות באינדונזיה. הדואר נעשה "סוליד" יותר וחותר כעת למיליון אספנים עד סוף 1996. כשהאוכלוסיה תמנה אז 200 מיליון זאת איננה מטרה אוטופית. קהל-היעד הם, בעיקר, תלמידי בתי-הספר, תנועת-הצופים ומבקרי-תערוכות. סך-הכל השנתי של ההנפקות נמוך יחסית - בסביבות 60 ש"ח - ויש מיגוון של נושאים פופולרים כמו חיות, נופים, פרחים וספורט. לאור המדיניות החדשה, מעוררת אינדונזיה בזמן האחרון גם תשומת-לב ואימון רב יותר בשוק האמריקני. אולם, שם כבר קשה להשיג כיום "בלוקים" אינדונזיים נדירים יחסית, מפני שהסוחרים באינדונזיה, שרובם ככולם סינים ממולחים, נזדרזו להחזיר אותם "הביתה". בסך הכל נוצר הרושם, שאינדונזיה מצטרפת בצעדים מהירים לשירות המדינות במזרח-הרחוק, שבהן רואים את עיקר הפוטנציאל לעתיד הבולאות במאה ה-21.

גם נורמה מייג'ור באספנים

גם היא באספנים: נורמה מייג'ור, רעית ראש-ממשלת בריטניה, אוספת בולי בריטניה, כמובן, וכן קנדה, אוסטרליה וניו-זילנד - מודיע ה"בריטיש פילטליק בולטין".

תערוכה לכבוד 850 שנה למוסקבה

אינדונזיה היא, לגבי רוב הבולאים מחוץ לעולם-האיים שבדרום-מזרח אסיה, ארץ לא נודעת. באירופה, למשל, מתעניינים בה כמעט אך ורק

ההולנדים, מפני ש"הודו המזרחית ההולנדית", כפי שנקרא האיזור לפני, היתה מושבה שלהם במשך 350 שנה. המחירים הקטלוגיים של בולי-אינדונזיה אינם נחשבים למוגזמים, למרות שבחלקם שוב אינם תואמים את המציאות. יש הנפקות ובעיקר גליונות-מזכרת, שאי-אפשר כיום להשיגם אפילו במחירים שנוקבים בהם הקטלוגים העולמיים הגדולים. בולי אינדונזיה לא עוררו מעולם התלהבות גדולה, אף לא אצל האספנים המקומיים. בין 1954 ל-1988 שררה מדיניות-הנפקות בלתי-רצינית, בעיקר ע"י ריבוי גליונות-מזכרת חדשים לבקרים. ב-1970 עשה הדואר האינדונזי מעשה-התאבדות כאשר הציע עודפי הנפקות חדשות, שלא נמכרו באשנבים, בשני אחוזים מן הנומינל. האספנים הגיבו בחרם והדואר חזר בו והשמיד את העודפים המצטברים.

הנוהג החדש גרר אחריו, כמובן, עליית-מחירים, בעיקר בשוק ההולנדי. בין כה וכה מנשבות

קסם האיגרות של יהדות הבלקן

אל המחוזות אשר בשליטו האימפריה העות'מנית. כ התפתחו ושגשו הקהילות בקושטא ובאיזמיר, בסלוניקי ובסופיה ועוד ועוד. אנשי-העסקי היהודים שהשתקעו בארצות הבלקן קיימו קשרים בינלאומיים ענפים; הם היו יבואנים ויצואנים בנקאים וקבלנים, יזמים וסוכנים לבתי-המסחר שהם ייסדו יצא מוניטין וחריצותם של הסוחרים היהודים לא ידעה גבולות. ומ נותר מכל זה:

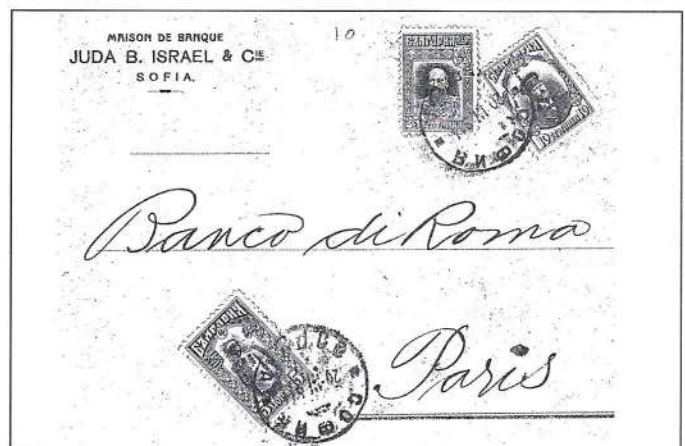
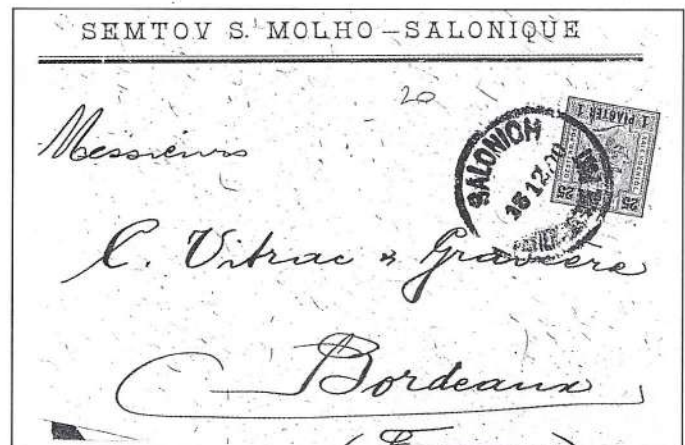
נותר אוצר בלום של תכתובות שכל יהודי ספרדי המחפ "שרשים" יעוט עליו כמוצא שר. במעטפות המסחריות מתנוססים שמות משפחה, שצליל מוכר לכולנו, שמות מובהקים ש "ס" "ט": אלקלעי ומולכו, נב ופאפו, מזרחי ובכר. יהודים אל ניהלו עסקיהם מטרורקי ומבולגריה, מרומניה ומיוגוסלבי ומיוון. ומכיוון שיהודים היו מא ומתמיד כותבי איגרות נלהבין וודאי נשתמרו בשווקים הבולאיי בעולם עוד שרידים לא-מעטין שלא התייחסו אליהם ברצינו המתבקשת, ושמככים ל"גאולר כדי לפאר אוספים יחודיים. חל מן החומר שריכוזו מוצג באיורי בדפים אלה. ואולם, המחקר אי צריך להצטמצם אך ורק למעטפו מסחריות ופרטיות עם שמו יהודיים מארצות-הבלקן. ג בשאר ארצות ים-התיכון וצפון אפריקה וכמובן במדינות אירופ האחרות, בעיקר בגרמניה, רוס ואוסטריה, ובוודאי גם בארצו שמעבר לים, ניהלו אנשי-עסקי יהודים חיי-מסחר מסועפים, אש התבטאו בנפח עצום של תכתובות שצריך לחטט במרץ כדי להפו אותה לדוקומנטציה פילטלי מהנה ומאלפת.

מכתבים אכן מדברים והם יכולים להשיח הרבה מאד על השולח והנמען ועל הקשרים ביניהם ועל תעריפים ונייטובי-דואר. יש בהם קסם מן העבר וכר נרחב לתחקירים אישיים, שהם המבדילים בין הבולאי האמיתי ולבין מי שרק אוגר בולים ומניחם כאבן שאין לה הופכין או צובר אותם למטרות השקעה. עלים רבים מלבלבים על ענף תולדות-הדואר וניתן לקטוף מהם כאוות-נפשו של המתעניין. לא הכל תלוי בחוקים קפדניים של פילטליה 'צרופה'. יש ענפי-משנה, זלזלים מבטיחים העשויים להתפתח ולהוביל לגילויים, לאו דווקא מבחינה הסטורית וסוציולוגית. בדרך כלל יש פריטים למכביר, שניתן למצוא אותם בפרוטות ממש ובכל זאת להרכיב מהם מסכת תיעודית מפוארת, שעליה גאוות האספן והנאת המתבונן בהם.

לדוגמה נביא הפעם שטח מוזנח למדי, שהגענו אליו אגב 'שוטטות' במעקב אחרי יודאיקה. לא הלכנו בתלם כי אם חיפשנו ומצאנו דברים פשוטים לכאורה, צנועים. לא הנדירות של הבולים נראתה לנו חשובה כי אם 'כושר-הביטוי' של המכתב. וכך נפתח לפנינו עולם, שעוד רבות בו ההפתעות הצפויות למתמיד. אחת לאחת גילינו במקומות שונים וממקורות שונים מעטפות מסחריות 'רגילות', שעד מהרה הצטרפו לפסיפס המגולל את היריעה המפוארת הרחבה של יהדות-הבלקן. זהו עולם שחבר ברובו בשואה ובעקבותיה, אחרי למעלה מארבע מאות שנות פריחה תרבותית וכלכלית. יהדות זו, שברובה היתה מורכבת מצאצאי מגורשי ספרד ופורטוגל בשלהי המאה ה-15, נדדה בחלקה הגדול

יכול לרכוש כיום, למעשה, כל בול בודד או סידרה, שמעניינים אותו ואם אין לו סבלנות לחפש בעצמו, תמיד ימצא סוחר בעל-קשרים, שישתדל להשיג אותם עבורו. אבל, 'פוסטל היסטורי' תובע מן האספן הרבה יותר התעמקות, ידע כללי רחב, התמסרות והתמחות מאשר הדבקה סתמית של בול באלבום לשם סתימת פער באוסף. בול קלאסי של קולומביה, למשל, או טסמניה, משומר היטב עם דבק מקורי וללא פגם, עשוי להיות יקר פי כמה מאותו בול עצמו, חתום. אבל, על מעטפה שנשלחה באונית-מפרש משם לירושלים או ליוקוהמה, עם כל חותמות הביניים וההגעה המתאימות - עוצמת-הביטוי שלו אדירה עשרת מונים.

"הבול - לוחש. המכתב - מדבר", פוסקת מימרה בולאית ידועה. אולי משום הכרה באמת הזאת גוברת בקרב האספנים, ובעיקר אצל המציגים בתערוכות והקונים במכירות פומביות, נטיה לשים דגש חזק יותר על מה שקרוי 'תולדות הדואר'. צבירת בולים, בודדים או בסדרות, סידורם בדף של אלבום, הוספת כיתוב ותוצאות של מחקר אישי, שוב אינו מסב לבולאים שונים אותו סיפוק כמו רכישה והצגה של מעטפה או גלויה, שמביעה אומר, שמספרת 'סיפור'. היום הנטיה היא להתעניין בהסטוריה של דברי-דואר שמציתים את הדמיון, מעוררים נוסטלגיה או שעברו גלגולים יוצאי-דופן. מי שהפרטה בידו,

MARKO BASAN
ISTANBUL Posta Kutusu 133

MARCO BASSAN
ISTANBUL Boite Postale 133

Monsieur,
ALFRED C. TOEPFER
Alsterdamm 4-5

Monsieur,

Alfred C. Toepfer
Alsterdamm 4-5

ISAK ve ALBERT BEHAR
ISTANBUL — Posta Kutusu 1241 — GALATA

ISAAC & ALBERT BEHAR
Boite Postale 1241 — GALATA — ISTANBUL

САЛОМОНЪ ИОС. АЛКАЛАЙ
РУСЕ

SALOMON JOS. ALCALAY
RUSTSCHUK (Bulgarien)

Firma

Monsieur **ALFRED C. TOEPFER**,
Alsterdamm 4-5,

I. & M. BARMAIMON
IZMIR (TURQUIE)

Georg Kuehrich

Germany

Messieurs

Waldheim 1. Sa.

JANSSEN & FRANCKE

Alsterdamm 4-5

Messieurs

JANSSEN & FRANCKE
Alsterdamm 4-5

LAZAR NAVON
S. N. O.
GALATZ

Tit.

Alfred C. Toepfer,
Alsterdamm 4-5

Hamburg.

EL. MIZRAHI & C. NINO
GALATA, HAVYAR HAN NO. 27
ISTANBUL

Monsieur

ALFRED C. TOEPFER
Alsterdamm 4/5

HAMBURG

כרטיס-ביקור: אספנים מספרים על אוצרותיהם

ככל בולאי ותיק, הוא מודאג במקצת מה יהיה אחרי 120. נכדו הבכור, המשרת כיום בצה"ל, שוב אינו יכול להתמסר לבולאות, אבל אחיו הצעיר, בן ה-15, הוא כעת התקווה הגדולה של סבא ירחמיאל. הנער הוא אספן תימטי חרוץ וכבר קצר פרסים באגפי-הנוער של תערוכות בארץ ובחו"ל. יש סיכוי ששלשלת הבולאות לא תנוק במשפחת בהיר.

וממחנה-ריכוז למשנהו וב-1946 עלה ארצה כמעפיל, מגרמניה דרך איטליה. בארץ החל עובד בתעשייה הצבאית עוד בימי-המנדט, במחלת. הוא זכה לעלות מפועל-יצור לסגן מנהל מפעל גדול ויצא לגימלאות אחרי 40 שנה, ב-1987. לגרמניה חזר רק פעמיים בחייו – פעם אחת בתפקיד ופעם שניה אשתקד, כמוזמן לאירועי 50 שנה לשחרור אסירי מחנה-ואכסנהאוזן.

הוא אוסף גם את בולי-ישראל, או"ם, הולנד ושווייץ, אך עיקר התעניינותו באירופה המתאחדת. בנוסף לכך הוא אוסף פריטים ארכיאולוגיים וחפצי-אומנות ואין לו בעיות למלא את סדר-יומו בתוכן תרבותי.

כלילים, חותמות ובולים (חתומים בלבד). בהיר שוקד לרדת לעומק, לקרוא ספרות ועתונות, להתכתב עם עמיתים לנושא ועמותית בגרמניה, לוכסמבורג, הולנד, צרפת, ואיטליה, ולקלוט בהתמדה רעיונות חדשים לפיתוח הנושא האהוב עליו. "זהו אוסף בתנועה מתמדת" אומר בהיר, שמשנה ומרחיב את דפי אלבומיו ללא הרף, לפי עידכונים וחידושים שמגיעים אליו.

בלא-מעט גאוה הוא מציין, כי הפריט הנדיר ביותר מבין אוצרותיו היא חותמת האירוע על גלויה איטלקית מיום 25.3.1957. בתאריך זה נחתמו ברומא החוזים, שהניחו את האשיות לשוק המשותף ול"איראטוס" בין שש המדינות המייסדות. בחדר צדדי קטן בבירה האיטלקית הותקן אז סניף-דואר אירעי, שלמעשה מעטים מאד ידעו על קיומו. אחרי יום-החתמה הוחתמו בחותמת המיוחדת, אולי עוד 150-200 גלויות ומעטפות לפי בקשה.

"בסולם של נדירות – זהו 10", מספר בהיר, שהשקיע מאמץ (גם כספי) בהשגת החותמת יקרת-המציאות. ירחמיאל בהיר, שנולד ב-1922 בראדום, פולין, החל אוסף בולים עוד בילדותו. בשנות המלחמה התגלגל מגיטו לגיטו

כניצול-השואה, אין לירחמיאל בהיר סיבות רבות לרחוש חיבה יתרה לאירופה, היבשת אשר הפכה לבית-קברות שליש מעמנו. ואף על פי כן, הוא "אירופי" בלב ונפש, לפחות מבחינה בולאית. בעקבות מאמר שקרא בעתון לפני שנים רבות, נידלק לרעיון של השוק האירופי המשותף ואיחוד אירופה. ניראה לו סביר, שאכן זו הדרך כדי למנוע מלחמות עתידיות ולהשכין שלום באירופה. ההתעניינות הולכה לבנייתו ההדרגתית של אוסף תימטי, שבחלקו – חמש מיסגרות – יוצג גם, כיאה בתערוכת "ירושליים 3000", המתקראת "אירופאית". עד כה מילא בהיר ארבעה אלבומים בחומר בנושא שהוא מכנה "אירופה מאוחדת-הרעיון בהגשמה". אוספו זכה כבר במדליות מוזהבות בתערוכות בישראל ובפולין וב"כסף גדול" בתערוכה התימטית העולמית בגינואה.

האוסף מסודר בקפדנות ובצורה אסתטית מאוד לפי פרקים: שרשי-הרעיון, התקופה בין שתי המלחמות העולמיות, התנועה הפאן-אירופית, העידן שאחרי המלחמה העולמית השנייה, מועצת-אירופה, איחוד הפחם והפלדה ("מונטן-אוניון"), חווי-רומא, הקהילה האירופית, האיחוד האירופי, כל המוסדות, הסוכנויות והשלוחות. בהכנה נמצא אצלו החלק השני של הנושא, שכולל שיתוף-פעולה בין-אירופי, נאט"ו וספ"ט", הפרלמנט האירופי וכו'. הכל מתועד במעטפות,

שנים מהפריטים הנדירים באוסף בהיר

O - WURZELN DER EUROPA IDEE

0,1 EUROPA - Name und Idee.

In die Griechische Mitologie: Europa - die schöne Tochter der Phoeniciens Königs Aginor. Die seltene Schönheit Europas beeinflusste so dem Gottvater Zeus, das verwandelt zu einem weissen Stier, entführte sie auf seinem Rücken nach Kreta, dem Lande der Freiheit und der Menschenrechte. Hier wurde sie Mutter: Minos-König von Kreta, Rhadanatus-König von Cydad Inseln und Sarpedons-Prinz von Lucia.

Landkarte von Griechenland und Kreta

Zeus als Stier mit Europa
(auf eine Münze - Didrachme von Gortyna)

אוסטריה

25 שנה לאוניברסיטת קלנגפורט (1). עולם-העבודה, פקיד-דואר (1). 50 למוות המלחין אנטון פון-זובר, 225 להולדת בטהובן (2). חג-המולד (1).

אוסטרליה

קואלה ופנדה, הנפקה משותפת עם סין (2+2 גליון). מחקר רפואי (4). גיבורי מלחמה (4). 50 שנה לצחון על יפן – הדפסה חדשה ומתוקנת של בול-הנצחון מ-1946 (3).

איטליה

900 למוות סנט-אלברטו (1). תחרויות העולם הבין-צבאיות (1). 50 שנה לארגון המזון והחקלאות (1). 100 שנה לקולנוע (4). גנים ציבוריים (4). קונגרס האופטלמוגים האירופי (1). הוועידה העולמית לתורת היחסיות והכבידה (1). יובל סוכנות הידיעות 'אנסא' (1).

אי-שלמה

סחלבים (4+גליון).

אינדונזיה

יובל-המדינה (2+גליון). מירון המפרשיות (1+גליון). תערוכת-הבולים גיקרתה 95 (2+גליון). טיסת-הבכורה של מטוס מקומי (1). קונגרס-הבמבוק הבינלאומי (2). תוכנית-החומש (2). תודת האומה לנשיא סוהרטו ואשתו (1).

איסלנד

יום-הבול (2 גליון). יובל-האומים (1). חג-המולד (2).

אירלנד

200 שנה לן הבוטני הלאומי (3). יובל-האומים (2). בגליונות של (10).

אנדורה צרפתית

יובל-האומים וקבלת 'אנדורה לאומי' (2). הצטרפות אנדורה למועצת-אירופה (1).

אנטילים הולנדיים

דגל-איים (6).

ארגנטינה

עופות (7). לזכר חוסה מרטי ומרשל סוקרה (2).

ארה"ב

50 שנה למוות הנדבן ויצרן-השוקולד מילטון הרשי (1). לזכר אליס פול, לוחמת לזכויות-האישה (1). 75 שנה לזכות ההצבעה לנשים (1). גדולי נגני-הגא (10) בגליונות. חג-המולד (1). בקונטרס של (20). פרחי-סתיו (5). בקונטרס של (20). שנת 1945 (10). בגליון. 200 שנה להולדת הנשיא גיימס פולק (1).

ארובה

ירקות אכזזיים (4).

אשנשון

פרפרים (4+גליון).

בהמס

יובל ארגון המזון והחקלאות (4).

בוטאן

יובל-האומים (7).

בנין

סמלים (2).

ברבדוס

300 שנה לביה"ס קמברמיר (4+גליון).

ברזיל

שמורת-הטבע טאון (2). בצימדה. 100 שנה למועדון-הכדורגל 'פלמנגו רגטי' (1). יובל-האומים (2). בצימדה. סופרים, אסה דה-קייירוש, ראובן ברגה, דרומונד ד'אנדרדה (3).

בריטניה

ציפורים (5). גם ב-3 קונטרסים. מן המנין, ראש-המלכה, טירת קריקפרגוס (2).

גאנה

חג-המולד (9+גליון).

גיברלטר

סחלבים (5 בפס).

גיניאה

לקראת אולימפיאדת אטלנטה (5+גליון). ציפורים (5+גליון). חיות אפריקניות (5+גליון).

גימיקה

תערוכת-סיינגפור. 1 בגליון. מסדר הקהילה הקריבית (4). 50 שנה למוות בוב מרלי (5+גליון). 95 להולדת המלך-האם (1) בגליון.

גריזי

פרפרים (5+גליון).

גרנלנד

גליפי-חרטום של אוניות (2).

גרמניה

לזכר קורבנות חלוקת-גרמניה (1). 50 שנה לארגון 'קיייר' (1). חג-המולד (2). 200 שנה להולדת ההיסטוריון ליאופולד פון-רנקה (1). 100 שנה להולדת המלחין פאול הינדמית (1). קתדרלת שפייר (1). בסלילים. כנסיית הקיסר ווילהלם (1). 80 להולדת המדינאי פרנץ-יוזף שטראוס (1).

דנמרק

לזכר התוכן טיכו בראהה (2).

דרום-אפריקה

ביקור האפיפיור (1). שיתוף-פעולה לבנין ופיתוח (1). ציפור, מן המנין (1). בעלי-חיים (5). בפס. תיירות-מחוז הכף (1). שבועי-הבול (2). לזכר גאנדי (1). צדפים (4). הוויי בצוירי גרדד סיקוטו (4). תערוכת-סיינגפור (1). בגליון.

דרום-קוריאה

חברת-התנין הקוריאני (1). מיפקד האוכלוסין (1). יובל-האומים (1). מן המנין, 500 וון (1). רנטון (1). שבועי-הבולאות (1). בגליון. ברכות לשנה החדשה (2). בגליון. חובכת הכבל התת-ימי לסין (1). 30 שנה לנירמול היחסים עם יפן (1).

הולנד

חג-המולד פרס-נובל (3).

זמביה

חג-המולד (4).

טאיוואן

50 שנה לצחון על יפן והחזרת האי טאיוואן לריבונות סינית (2). בגליון. 100 שנה למכון למחקר חקלאי (2). צביים (4). ברכות לשנה חדשה (2). גם בקונטרס ובגליונות של (4).

טוקילאו

דגים (4 + גליון).

טורקיה

פרפרים (4).

טרינידד וטובגו

צב, מגדלור, משרד-החוץ (3).

טריסטן דה קונייה

95 להולדת המלכה-האם (1). בגליון.

יוון

אירועים ויובלות (8).

יפן

מרתון-הסטודנטים (1). קונגרס רופאי החיות (1). אליפות-העולם בטיסנאות (2). תולדות דואר-האוויר (2). יעור (1).

כריסמס

חג-המולד (3).

ליבריה

סחלבי-אפריקה (8 בגליונות). אלי פוית-האתלטיקה (2 בגליון).

ליכטנשטיין

חג-המולד (3). אמנות 'אישה עם כלבלב' (1) מודפס בגליונות של (8). אוטומטים, סמלי-ישובים (11). צמח-רפואה (4).

מאוריציוס

מגדלורים (4 + גליון).

מדגסקר

נכסיות-רבות עולמיים (20).

יובל-האומיים, 100 שנה לכדורעף. שנת הגנת-הטבע, תחרויות-הקליעה (4). הדפסי-רכב בעריכים 10-1 לירות על גליון, לכבוד תערוכת-הבולים בניקוסיה (10), בתפוצה של 8000.

רומניה

נכסי-ארכיטקטורה (3). לזכר הקרב על קלוגרני (1). מבנים הסטוריים (5). 75 שנה למכון לרפואה תעופתית (1). פרחי הגן הבוטני בבוקרשט (6). 600 שנה לעיר פיאטרה-ניאמץ (1). טורניר-הטניס (1). 100 שנה לזיגוטה מתימטיקה (1). אישים (6). ספרט (1). יום-הבול +1 (שובל).

שבדיה

חג-המולד, פמוטים (4). 100 שנה לצוות אלפרד נובל (4 בקונטרס). לזכר התוכן טיכו בראהה (2). לזכר הסופר פריטיון נילסן (1).

שווייץ

מן המניין – בעל-חיים (3). דואר "א" (1), בקונטרס. דואר "ב" (1, ארנב, בקונטרס). פרו-יובנטוטה (4, גם בקונטרס). בול-שירות לארגון הבריאות העולמי (1).

שרי-לנקה

100 שנה לביה"ס "דאמה" (1). 100 לביה"ס סנט-אלוויס (1). לזכר ט.ב. אילגרטנה (1). 100 לדואר הראשי בקולומבו (1).

פרסי-נצרת

בתערוכת "קסם-בבולאות", שעל הצלחתה בנצרת-עילית דיווחנו בגליון 17 של "שביל", הוצגו 33 אוספים, שמתוכם זכו בפרסים: מבוגרים: איזיק וילדנגר ("פולן 1944-50"); אלי חדש ("גלויות-מרב מאי"); עמי הרפז ("אגדות-עמים"); נוער: דן ברגר ("כדורגל"); חגי מוסקוביץ ("צופים"); ניר לביא ("ספרים").

ליעקב צחור וב"ב
השתתפותנו
הכנה בצערו במות
אביו ז"ל

מערכת "שביל"

פיסקר

100 שנה לאלחוט (4). 95 להולדת המלכה-האם (1 בגליון).

פינלנד

חג-המולד (2). חתולים (6 בקונטרס). 100 שנה לרנטגן (1). אילנות ויעור (4, בקונטרס). יובל-האומיים (1).

צפון-קפריסין

מאכלים טורקיים (3). נופי-תיירות (4). ביקור נשיא טורקיה (1).

סנט-קיטס

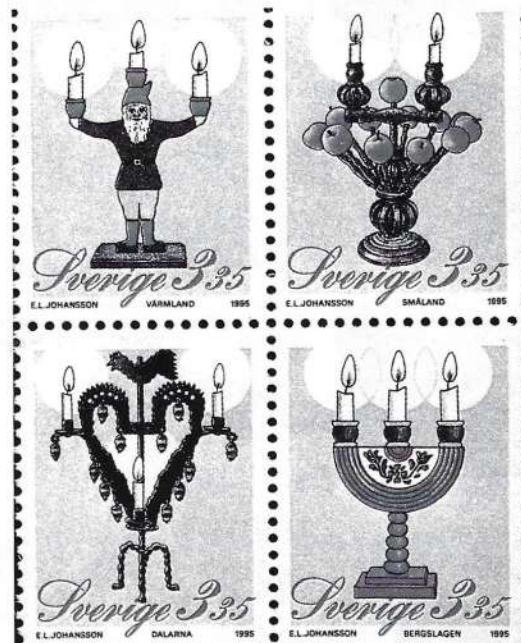
עשור חברת-הבזק "סקנטל" (4).

סן-מרינו

חג-המולד (3 בגליון). דואר מהיר (1). יצירות נרי דה רימיני (1). ערים גדולות – בייגינג (2).

ספרד

ועידת-הנשים העולמית (1). ועידת המיפוי הבינלאומית (1, בגליון). 500 שנה לאוניברסיטת סנטיאגו (1).

צרפת

100 שנה למעודון-המכוניות (1). יובל-האומיים (1). טיפוסים מפובאנס (6, גם בקונטרס עם 2 שבלים, רוקחות (1).

קובה

מטוסי-קרב (5). 100 שנה להולדת המוסיקאי א. לקואונה (1). סוסים (6).

קיימן

95 להולדת המלכה-האם (1 בגליון).

קיריבטי

תערוכת-סינגפור (1 בגליון). תערוכת בייגינג (1 בגליון). הגנת-הטבע (4).

קלדוניה החדשה

פסל (1). הועידה הדרום-פסיפית (1).

קפריסין

מוניקו

יובל-האומיים (4, גם בגליון). צלב-אדום (2). טיפוסים-פרובאנס (3). אירועים ויובלות (5) 550 שנה להולדת הצייר בוטיצלי (1). פרחים (12, בקונטרס).

מכסיקו

יובל ארגון-התזונה (1). 50 למות הנשיא אליאס קאייס (1). יובל-האומיים (1). חג-המולד (2). הגנת-הטבע (1).

מלטה

שעונים עתיקים (4).

מלייזיה

כלי-נשק מסורתיים (4 + גליון). פטריות (4).

מצרים

ועידה עולמית של רופאי-ילדים (1).

נאורו

25 שנה למפעל-הפוסטים (2 + גליון).

נוויס

בעל-חיים ימיים (16 + 2 גליון).

נורפוק

50 שנה לנצחון על יאפן (5). רכב ממח"ה השניה (4).

ניגריה

קיום המשפחה (4).

נמיביה

תערוכת-סינגפור (1, בגליון).

פאלאו

שנה לעצמאות, זהה לארה"ב (1).

פארגואיי

סימפוזיון לאקולוגיה ותיירות (3). 100 שנה לכדורעף (3).

פארויר

לזכר אולאף הקדוש (1).

פוקלנד

חיות-בר (6 בגליון). הובלת כבול (4).

פורטוגל

600 שנות כבאות (4). 500 שנה להכתרת המלך מנואל הראשון (1). אמנות עידן-התגלויות (6).

פיג'י

סחלבים (2 בגליון).

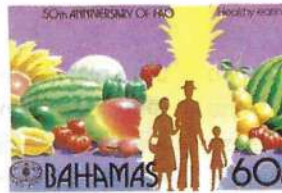
סנט-הלנה

סחלבים (2 בגליון). חסרי-חוליות (4+גליון).

סנט פייר ומיקלון

מבנה ציבורי (1).

(המשך מעמ' 2)

הוא ירצה לרכוש בולים של ארצו בסוכנות-הדואר הקרובה לביתו. אלה, בדרך כלל, אינן מוכרות בולי זיכרון אלא ביום-ההופעה (אם בכלל) ועם אזלת-המלאי, חייב האספן לכתת רגליו לשירות הבולאי ביפו או לחתום על הזמנה קבועה. מגוי בשירות הבולאי, בישראל כמו בכל העולם, אינו מבטיח קבלת בולים חתומים בזול. השירותים הבולאיים אינם עוסקים ב"קטנות" ובכל אופן, ילד רגיל אינו יכול

להרשות לעצמו להיות מגוי בכמה וכמה שירותים בולאיים בבת-אחת. הנהלות-הדואר בעולם מנהלות מסעות-פירסום נמרצות העולים הון-עתק, אך נשאלת השאלה אם הם מכוונים אל קהל-היעד הנכון. צריך לעודד ולטפח את אספני העתיד בעודם קטנים-או שבאמת לא יהיה שחר לתחביב שלנו. אחד המאפיינים הפראדוקסליים של המשבר בבולאות הוא, שבעצם אין מחסור בבולים כי אם להיפך: יש עודפים עצומים ומיותרים. כל אי

למזכרת או להשקעה, יווכח עד מהרה כי הניח את כספו על קרן-הצב. כמויות-אגירה אלה מוטלות אח"כ לשוק כ"פרנקטורה" והסוחרים המוכנים לקנות אותם משלמים, במיקרה הטוב, שבעים אחוז מערכם הנקוב. פיטום הקהל הרחב במיספרים כאלה רק מרחיק אזרחים מן הבולאות, שאינה מביאה שום תשואה ריאלית כי אם רק מסבה הפסדים.

פנית עורף

ממשלות אינן פתוחות להטפות-מוסר. הנהלות הדואר הנדרשות לתרום את חלקן לתקציבים הלאומיים לא יחדלו מניצול האספן עד שלא יווכחו, כי הן קוטלות את התרנגול המטיל את ביצי-הזהב.

הבולאות היא, ככלות הכול, עיסוק וולונטרי. כל אדם רשאי לאסוף ככל העולה על רוחו. מי שגורס, שאין הצדקה להשקיע כספים בכל מה שמופיע במדינה שהוא אוסף, יפנה לה עורף בשאט-נפש. אספנים רציניים רבים בעולם חדלו מזמן מן הצבירה האינסופית של בולים שמונפים חדשים לבקרים. לכולנו יש ברירה לעבור לשטח אחר. אפשר להסתפק בבולים שיצאו עד פרק-זמן מסוים, אפשר "להחליף ארצות", אפשר לאסוף "סינדרלות" או חותמות מיוחדות או אפילו, לפי האופנה, לאגור טלברטים.

אולם, הנטיה המודגשת היא, כמובן, לאפיק הבולאות התימטית, שבה שולט כל אספן על הנושא שלו, בלי תכתיבים ואילווצים, כשהוא קונה את מה שמתאים לו לשטח התעניינותו, או פוסל את מה שלא נחוץ לו. בשביל האספן המתחיל או הבינוני, המעוניין לצאת למרחב, להיות "אוניברסלי", הבולאות התימטית היא כיום בלאו הכי הדרך היחידה כמעט כדי להגיע לשלמות

נידח בקאריבים או באוקיינוס השקט, כל מדינה אפריקנית שקופותיה ריקות דרך-קבע, רואה כיום חובה לעצמה להנפיק בולים "אכוטיים" תריסר פעמים בשנה, באמצעות סוכן-שיווק ממולח באמריקה או באירופה. השוק מוצף במוצרי-פנטזיה ססגוניים, בלתי חתומים כמו גם חתומים-כביכול, שמעולם לא שירתו שום מטרה דוארית לגיטימית.

ההנפקות המזיקות הללו, שאין להן שום ערך ממשי, גודשות את חנויות-הבולים בעולם ועתידות לאכזב את כל מי שמבקש לעשות את צעדיו הראשונים בבולאות. בשלבים שונים של תולדות-הבולאות כבר היינו עדים למצב דומה: לפני מאה שנה הטילו סוכנים זריזים לשוק העולמי כמויות אדירות של מדינות באמריקה הלטינית. כעבור שני דורות צצו ה"בולים" של נסיכויות המיפרץ הפרסי וכפעם בפעם הדפיסו נוכלים "בולים" בשם "מדינות", שלשווא חיפשו אותם על מפות כדור-הארץ.

פיטום דוחה

ליכות הבולאות ניתן לקבוע, שאם התגברה על כל תופעות-הניצול החולניות הללו יש תיקווה לאחריתה: יש סיכוי שחוסנה יעזור לה להתגבר גם על הניסיון העכשווי להטביע אותה בים של הנפקות נפסדות.

הצרה היא שכיום עלו גם הנהלות-דואר מכובדות של מדינות רציניות על הדרך הנלווה של ריבוי הנפקות על מנת לנצל את האספנים או, ליתר דיוק את אוגרי-הבולים. ארצות-הברית היא דוגמא מרתיעה, מבהילה למגמה זו. בוליה מנופקים בתדירויות ובמהדורות של מאות מיליונים. אמנם הם נשארים תקפים למטרות ביול, אך מי שרוכש לתומו בול-זיכרון כלשהו בגיליונות שלמים,

תוצאות טובות במכירת וואלן

למעלה-החמישה בימי מינהלת-העם עם חותמת-ההגעה "רוזטה" הירושלמית היתה שווה 2300 דולר בעיני מי שרכש אותה. גליון-דפוס "משולש" של נהריה, לא מפורק, נקנה ב-1500 דולר; קטע מגליון "דאר עברי", 10 מ' דקור עם קפל שגוי השיג 3800 דולר. "דאר עברי" 3 מ', 10 בצמדת-שבלים מפאר אוסף חדש לאחר ששולמו עבורו 2000 דולר. במדור כתבי-יד יש לציין, שמכתב של הרצל נמכר ב-1400 דולר; מכתב של הרב שמשון רפאל הירש ב-440, וגלויה מהקונגרס הציוני ה-9 עם חתימות וולפסון, אוסישקין, נורדאו, מוצקין ומנהיגים אחרים ב-600 דולר.

8000 דולר (פלוס עמלה) השיגה הדפסה נסיונות של בול "מנדט" מס' 1, במכירה הפומבית ה-24 של ד"ר וואלך מרחובות, שנערכה לא-מכבר. מעטפת ייור של "מנדט" מס' 3 שנשלחה לשווייץ נמכרה ב-3000 דולר. באותו סכום עברה מיד ליד מעטפה שנשלחה ברכבת הטורקית מיפרי-ירושלים ואילו גלויה פנימית נדירה שנמסרה בתוך ראשליז ע"י הדואר האוסטרי נמכרה ב-1000 דולר.

להישיג טובים זכו גם פריטים מתקופות מאוחרות יותר: מעטפה קנוטה מעזה, 1950, עם הדפס-רכב מצרי "פלסטיק" קפצה מ-300 דולר מחיר התחלתי ל-1400. מעטפה מת"א

בולי כחול לבן
Blue White Stamp
SEGALL
Selling • Buying • Changing
Auctions • Stamps • Coins
Paper money • Albums

6, King George St.
(Down from Allenby)
P.O. Box 23257
Tel-Aviv 61231

שעות העבודה
א-ה 9-19
יום ו' וחגים 9-15
טל. 5281023

רח' המלך ג'ורג' 6
(ירידה מאלנבי)
ת"ד 23257
תל-אביב 61231

שניתן לעניין אותם באיסוף בולים, וצריך לדחוף לחוגים רחבים יותר של מבוגרים ולקרב אותם לבולאות ע"י הסברה נכונה של קורת-הרוח והרחבת-האופקים, שהיא מעניקה לחסידיה. אפשר וצריך להפוך את הבולאות לתחביב לכל המשפחה. אם נשכיל לעשות זאת, אם ע"י יוזמות חדשניות, אם ע"י הסרת מיגבלות דקדקניות ואם ע"י צימצום מיספר ההנפקות, שני גורמים המרתיעים את האספן הקטן והבינוני, נבטיח את עתיד התחביב היקר לכולנו.

ש. ש.

SHOVEL

Bi-monthly Organ of the Israel Philatelic Federation
Editor: Shlomo Shamgar
Managing Editor: Tibi Yaniv
Editorial Office: 2, Pinsker St., Tel-Aviv, 61045, Israel
P.O. Box: 4523, Tel-Aviv
Phone and Fax: (972-3) 6295547

Price: 10 NIS, Yearly
Subscription: 50 NIS

NUMBER 18
DECEMBER 1995

HIGHLIGHTS

ISRAEL: Rabin commemorative and further issues.
JERUSALEM: Documenting its liberation in 1917.
FEDERATION: Code of ethics approved.
NOSTALGIA: Letters from the Balkans.
INTRODUCING: Y. Bahir, European Union.
ESSENTIAL ACCESSORIES: The catalogue.
DEBATE: The future of philately.

עלינו להביא בחשבון שני גורמים עיקריים. ראשית, הון-המיליארדים המושקע באוצרות בולאיים. מי שעוקב אחרי המכירות הפומביות הראשיות בעולם ורואה אילו סכומים עוברים בהן מיד ליד, לא יפקפק, שההיבט הזה של הבולאות לא ייפגע מהיום למחר. אדרבה, הצטרפות אספנים בעלי-אמצעים מן המזרח הרחוק רק תחזק את המגמה "הרכושנית". המשקיעים יוסיפו לסמוך על בולים יקרי - מציאות ומיסמכים לתולדות-הדואר כשטח, שאינו מכויב, בדרך כלל, אם נגשים אליו בהדרכה וביעוץ מקצועיים.

שיטת ה"רייטינג"

ומה יהיה על "האיש הקטן", על האספן הרגיל, שאינו מצפין את אוצרותיו בכספות של בנקים כי אם נוקק לקירבת האלבומים שלו יום-יום וערב-ערב, לשם הנאתו הבלתי-אמצעית? האם יהיה לו בעתיד הניראה לעין די זמן ודי כסף כדי לטפל באוספו בשיטתיות?

הסוציולוגים תמימי-דעים, כי במאה ה-21 הבאה עלינו לטובה יהיה לתושבי חצי-הכדור הצפוני יותר פנאי ויותר כסף. בארצות המתועשות, בהן חיים 95 אחוז מבולאי-העולם, יעבדו פחות ויהנו יותר מהחיים. העסקת האדם בעיתותיו הפנויות הופכת לענף עיסקי מן החשובים בעולם. תיירות, נסיעות לחו"ל, ספורט, בידור, ותחביבים יתפסו מקום יותר ויותר חשוב בחברה שאליה משתייכים גם אנחנו, בישראל.

התחרות על כסף וזמנו של האזרח תהיה עזה, אך יש בה, בהחלט, גם נתח נכבד לבולאות. צריך לדעת לפתח את אהבת-התחביבים מגיל רך יחסית. לא צריך להרים ידיים ולהניח מראש, שמבין כל מאה ילדים המבלים שעות מול הטלוויזיה והמחשבים, לא יימצאו ולוא עשרה

תוהים מדוע אין הבולאים משיבים מלחמה שעה, מדוע אינם מחרימים "ארצות-שוד". התשובה היא, כמובן, שארגונים ומועדונים בולאיים בעולם אינם יכולים להכתיב לחבריהם מה לאסוף ומה לא לאסוף. ברם, באחרונה צצה יוזמה סבירה למדי ללחום במדינות נצלניות ובסוכניהן בשיטת ה"רייטינג" - סיסמה מאוד מקובלת כיום בענפים רבים. לפי ההצעה, יחלקו קטלוגים העיקריים בעולם כוכבים או ציונים, כפי שהם ניתנים ע"י משרדי-תיירות או מדריכי-תיירות לבתי-מלון ומסעדות. מי שיפריז בהנפקות למכביר יזכה לאפס-כוכבים. מי שיתנהג כיאות-יקבל חמישה כוכבים. אפשר יהיה, מדי שנה, להוריד או להעלות את הציונים לפי המצב.

כך ניתן לגייס את דעת-הקהל הבולאית בעולם ולהביא לידי כך, שהנהלות-הדואר המגזימות יוכו במקום הכאוב ביותר, בכיס. ברור, של"רשימה השחורה" יוכנסו לא רק "פושעים מועדים" כמו מדגסקר וגאיאנה, סנט-ווינסנט וגרינדה.

לקראת המאה ה-21

אם ארצות-הברית תמשיך להתנהג כפי שהיא מתנהגת כיום, גם היא מועמדת להוקעה. מדינה "סולידית" כמו אוסטרליה, למשל, המציעה, מדי שנה, לאספן "מוצרים בולאיים" בשווי של אלף דולר ומעלה, גם היא תבין, שעל הדרך הזאת לא תהיה תפארתה. מה גם שבשנים האחרונות בורחים אספני-אוסטרליה בהמוניהם מחמת ריבוי ההנפקות. האמנם תהיה יד התבונה והאינטרס העצמי על העליונה? האם יצליח אילן הבולאות להמשיך לפרוח מול התנכלויותיהם של אלה הקוטפים את פירותיו ללא-הרף?

כדי לדעת אם התחביב שלנו ימשיך לענג את שוחריה גם במאה ה-21,

כלשהי של אוסף מגובש. הזילזול שהיה נהוג עד לפני זמן לא רב כלפי האספנים התימטיים מצד "האסכולה המסורתית" שוב אינו מנת-חלקם. בתערוכות הלאומיות והעולמיות החשובות ביותר מהווים הנושאים חלק נכבד ומכובד מאוד מן המציגים. אצל סוחרי הבולים בעולם כולו מתייבב איוון בין אספני נושאים ולבין אספנים לפי ארצות. יש להטעים, כי לתואר "אספן תימטי" אינו ראוי מי שצובר, נניח, אלף בולי-פרחים או אלפיים בולי-חיות. צריך שהאספן יעסוק בשטח לו בצורה אינטנסיבית ומעמיקה. כשם שמי שרוכש בולים חדשים לפי ארצות אינו בהכרח אספן רציני, כן אי האוגר ומכניס לסדרן בולים בנושא שלו בולאי במלוא מובן המילה.

שיטת ה"רייטינג"

האספן התימטי נוקק לידע בסיסי רחב, ממש כמו האספן "המסורתי". זה האחרון יכול להתמסר לשטח שלו כשהוא מצויד בידע גיאוגרפי והיסטורי מספיק, אלא אם כן ברצונו להיות מומחה גדול. ואילו מלאכתו של האספן התימטי הרציני רק מתחילה: עליו לחפש ספרות מקצועית, בין אם המדובר באיסוף בולי-חתולים ובין אם המדובר בספורט. מבחינתו של האספן התימטי לא די בעיון בקטלוגים, שההסבר שהם נותנים להנפקות, אם בכלל, תמציתי ביותר ולפעמים אפילו שגוי. האספן התימטי בלב ונפש יכול להיחשב ממש לחלוץ, החוזר אל מקורות הבולאות, הבולאות החוקרת והחושפת. כל זה נאמר, כמובן, מתוך הנחה, ששרותי הדואר בעולם לא יחנקו את האספן המיסכן במבול של הנפקות, שרכישתם אינה בהישג-יד.

כבר הדגשנו לעיל, כי הטפות-מוסר לא יועילו. בעתונות הבולאית בעולם

**מזמין אותך להפוך
50 שקל ל-500 שקל ויותר!**

איך? ...

חתום על מנוי "בית לעניין"

ותרוויה בגדול!

עם המנוי על 12 חוברות

במחיר מבצע של 50 שקל בלבד

אתה מקבל בנכס: פנקס המחאות מעל 500 שקל

שאתם תוכלו לשלם עבור עבודות צבע,

אינסטלציה, חשמל, ועוד.

המחאות אינן מותנות בהיקף ההזמנה*,

ויכולו בכל תנאי.

זאת ועוד: אתה מקבל בדואר לביתך אחת לחודש את

"בית לעניין" - עם המידע העדכני לשיפוצים ואמנות

אחזקת הבית:

במה כדאי להתחיל, איך לשפץ בלי כאבים, אתם התקציב

והכיס, איך לזהות "חאפר" ולא ליפול בפח, לגדל ילדים בדירה

קטנה, עצות וטיפים לאחזקה נכונה וחסכונית, "עשה כמו ידיך",

מדור למשפחה, שאלות ותשובות של מומחים ועוד...

* המחאה אחת לעבודה אחת

אם ברצונך להימנות על ציבור המינויים של "בית לעניין", נא מלא את הספח ושלח
בצירוף 50 ש"ח עבור מנוי לשנה (12 גיליונות) החל מגיליון מספר _____
לכ' "בית לעניין" ת.ד. 12101 ת"א.

שם: _____ משפחה: _____

כתובת: עיר: _____ רחוב: _____ מספר: _____

מיקוד: _____ טלפון: _____

☐ נא חייבו כרטיס אשראי ☐ ויזה ☐ ישרכארט ☐ דיינרס

מס' כרטיס _____ תוקף _____

חתימה _____

הבטח קבלת

חתום על טופס המנוי

המצורף או התקשר

לטל. 03-6837229

פקס. 03-6812275

ת.ד. 12101 תל-אביב

* המחיר בתוקף עד 31/12/95

